

Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrierile neînscrise nu se pri-
mesou. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de abonațiuni:
Brașov, p. s. piața mare Nr. 22
Inscrise mai primeseu în Viena
Andolfi, Weiss, Hasenstein & Volger
(Otto Maas), Schwab, Alois
Herrn J. M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
berger în Buapasta: A. V. Gold-
berger An on Mess. Eckstein Bernat:
in Frankfurt: G. L. Dombi; in Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o seriă
garmonică pe o coloană 6 cr.
și 80 cr. Imbra pentru a pa-
bilizare. Publicații mai dese
după tarife și învoială.
Mediame pe pagina III-a o
sereu 10 cr. v. a. séu 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ este în fă-oare di.
Abonamente pentru ANSTRO-UNGARIA:
Pe unŷ anŷ 12 fl., pe séu lunŷ
6 fl., Pe trei lunŷ 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:
Pe unŷ anŷ 40 franci, pe séu
lunŷ 20 franci, pe trei lunŷ
10 franci.
Se prenumără la tôte oficiile
postale din ținru și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru BRAȘOVU:
la administrațiune, piațamare
Nr. 22, etagiul I.: pe unŷ anŷ
10 fl., pe séu lunŷ 5 fl., pe trei
lunŷ 2 fl. 50 cr. Cu dŷsulŷ în
casă: Pe unŷ anŷ 12 fl., pe
séu lunŷ 6 fl., pe trei lunŷ 3 fl.
Unŷ esemplarŷ 6 cr. v. a. séu
15 bani.
Atâtŷ abonamentele câtŷ și
inserțiunile suntŷ a se plăti
ținainte.

Nr. 213.—Anulŷ LIII.

Brașovŷ, Duminecă 23 Septemvre (5 Octomvre)

1890.

Nou abonamentŷ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1890 stilŷ vechiu
se deschide nou abonamentŷ, la care în-
vitatŷ pe țoți amicii și sprijinitorŷ țoiei nŷstre.

Prețuluŷ abonamentuluŷ:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunŷ 8 fl.
pe séu lunŷ 6 fl., pe unŷ anŷ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
lunŷ 10 franci, pe séu lunŷ 20 franci, pe unŷ
anŷ 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de
Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŷ 2 fl., pe
séu lunŷ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŷ 8
franci, pe séu lunŷ 4 franci.

Abonarea se pŷte face mai ușorŷ și
mai repede prin mandate postale.

Domniŷ, cari se vorŷ abona din nou
să binevoescă a scrie adresa lămuritŷ și
a aręta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŷ, 22 Septemvre st. v.

Abia s'a începutŷ sesiunea de
față a dietei ungare și guvernuluŷ
a și fostŷ bombardatŷ cu o mul-
țime de interpelațiuni, care de
care mai șovinistică.

S'au scandalizatŷ de pildă „pa-
trioții“ de faptulŷ, că ministruluŷ-
președinte Szapary a adresatŷ o
telegramă în limba germană ca-
binetuluŷ Maiestății Sale în Sze-
kelyhid și că coręspunde și cu
ministeriuluŷ comunŷ în limba ger-
mană.

Se vede de aici, dér mai multŷ
se pŷte vedé din interpelația, ce-a
adresatŷ o deputatulŷ Madarász mi-
nistruluŷ de culte și instrucțiune
publică Csáky, cu privire la ma-
nualele ce se întrebunțeză în scŷ-
lele șasescŷ din Ardélŷ, de ce spi-
ritŷ suntŷ conduși „representanții
națiunei“ acum la inaugurarea
nouvei sesiuni, care va avé sé des-
bată proiecte de lege de-o gra-

vitare atâtŷ de mare, cum este
d. e. acela asupra asilurilorŷ de
copii.

A fostŷ de ajunsŷ, că o fŷiă
șovinistă din Pesta sę scrie unŷ
articulŷ în. contra scŷlelorŷ șă-
sescŷ din Ardélŷ, în care se silesse
a dovedi, că manualele, ce se pro-
punŷ în aceste scŷle suntŷ pę-
trunse de unŷ spiritŷ dușmanosŷ
statuluŷ, pentru-ca unŷ deputatŷ
sę și sară în apęrarea lui, inter-
pelândŷ pe ministruluŷ; ér d-lŷ
Csáky, credinciosŷ programuluŷ
sęu, a promisŷ îndată, că va or-
dona imediatŷ sé se facă cea mai
strictă cercetare în acéstă „ingro-
zitoare“ afacere.

Graba acéstă, de-a satisface
dorințelorŷ șovinite în timpulŷ
celŷ mai scurtŷ și întrebunțandŷ
cea mai mare rigurositate, este
fŷrte caracteristică pentru întręga
purtare a ministeriuluŷ Szapary în
ceștiunea raporturilorŷ cu națio-
nalitățile.

Acéstă prevenire a guvernuluŷ
față cu poftele șovinistilorŷ de
talie lui Madarász, ne esplică multe
și mai putemŷ vedé dintr'ęnsa, că
și d-lŷ Szapary urmăresce aceeași
tactică ca și înaintașuluŷ sęu Tisza.

Și contele Szapary are lipsă
de-a se recomanda la rânduluŷ sęu
șovinismuluŷ, prin aceea, că nu
numai toleréză, ci sprijinesce chiar
prigonirea naționalitățilorŷ. Are
lipsă d-lŷ Szapary de acéstă re-
comandare, pentru-ca sé și pŷtă
duce în indeplinire mai ușorŷ pla-
nurile sale periculose libertății și
drepturilorŷ autonome ale popo-
rațiunei. De ce sé nu amăgescă
dér și elŷ pe conaționalii sęi, nu-
trindŷ poftele molochuluŷ șovi-
nistŷ?

Décă chiar Sașii Ardeleni, cari
nu de multŷ au renunțatŷ de-a
mai continua lupta ca partidă po-
litică națională de sine stătătoare,
numai ca sé nu vină în conflictŷ

cu guvernuluŷ, decă, șicemŷ, chiar
Sașii se vedŷ tractați ađi cu atâtă
urgă și neîncredere, atunci ne pu-
temŷ închipui la ce se mai pŷtă
aștepta Româniŷ și celelalte na-
ționalități.

Șovinismuluŷ odată deslănțuitŷ,
cine șicie unde se va opri? Cei ce
suntŷ amenințați de elŷ vorŷ face
inșe bine, decă se vorŷ gândi nu-
mai și numai la apęrarea lorŷ,
decă își vorŷ stringe rindurile spre
a pŷte întępina cu energiă tŷte
atacurile, ce-i mai așteptă.

Nici-odată n'a fostŷ mai multă
lipsă ca acum sé lăsămŷ la o
parte orŷ-ce certe și neînțelegeri
de nimicŷ și sé ne grupămŷ în
juruluŷ stindarduluŷ causei drepte
și șinte a limbei, a naționalității
și a cultrei nŷstre romănescŷ.

De vomŷ fi solidarŷ și tariŷ în
conștiința dreptății causei nŷstre,
va trece și povoiuluŷ acestui în-
furiatŷ șovinismŷ peste noi cum
au trecutŷ multe alte vijelii ale
timpurilorŷ fatale, fără de-a ne
clinti din locŷ.

Revista politică.

Dinăuntru. Dieta ungară și-a deschis
ședințele sesiunei de toamnă în 1 Oc-
tomvre n. De față erau aprŷpe țoți de-
putații diferitelorŷ partide. Ministeruluŷ
președinte Szapary a espusŷ pe scurtŷ
programuluŷ lucrărilorŷ dietei. De rânduluŷ
acesta s'au făcutŷ mai multe interpelări.
Cea dintęiu interpelația a făcutŷ o Gullner
Gyula în afacerea desconsiderării limbei
oficiose maghiare. A doua interpelare a
făcutŷ o Abranyi Cornel în afacerea dela
Agria, întrebândŷ pe ministruluŷ, că are
cunoscință, că la 25 Septemvre n. ofi-
țerii înarmați au rânitŷ greu pe prima-
ruluŷ orășenescŷ, pentru-că acesta a lă-
satŷ sé i cânte musica marșuluŷ lui Ra-
kotzy. A urmatŷ apoi interpelarea lui
Ugron în afacerea unei telegrame în
limba germană, pe care ministruluŷ-pre-
ședinte Szapary a trimisŷ o cancelariei
cabinetuluŷ Maiestății Sale în Szekelyhid.

La interpelațiile acestea, după cum
spune „Pesti Hirlap“, a răspunsŷ d-lŷ
Szapary, că în afacerea limbei germane
n'a datŷ nimęri nici o îndrumare, nici
în scrisŷ, nici cu cuvęntuluŷ. Praxa și ađi
este aceea, care s'a susținutŷ dela 1867.

In afacerŷ grabnice și mai confidentiale
se întęplă ce-i dreptŷ folosirea limbei
germane, dér acéstă nu vatămă de locŷ
limba oficioasă maghiară. Telegrama tri-
misă la Szekelyhid e desbrăcată de orŷ-
ce caracterŷ oficiosŷ.—Vomŷ vedé, decă
„patrioții“ se vorŷ mulțami cu acestŷ
răspunsŷ alŷ ministruluŷ.

In 2 Octomvre n. s'a ținutŷ a doua
ședință. Erouluŷ țilei a fostŷ ministruluŷ
de finanțe Wekerle, care a prezentatŷ
bugetuluŷ pe 1891. Cheltuelile ordinare
în bilanțŷ se urcă la 342,571,190 fl., cu
11,750,422 fl. mai multŷ ca în anulŷ
trecutŷ. Cheltuelile extraordinare co-
mune factŷ 6,520,944 fl. Venitele or-
dinare dau suma de 363,490,338 fl., va
sę șică cu 15,355,418 fl. mai multŷ.
Cheltuelile peste totŷ factŷ 369,004,543
fl., dér venitele suntŷ 369,008,583; așa-
déră este unŷ plusŷ de 4.040 fl.

In ședința următoare deputatulŷ Ma-
darasz și-a ridicatŷ cuvęntuluŷ contra
spirituluŷ cărțilorŷ, ce se întrebunțeză
în scŷlele șasescŷ și a insinuatŷ în
acéstă afacere chiar și o interpelația.
Ministruluŷ Csáky numai decătŷ a decla-
ratŷ, că în afacerea acéstă va porni cea
mai strictă cercetare.

In țilele acestea Cehii tinerŷ cu Cehii
bętrani au ținutŷ mai multe conferințe,
în cari s'a desbătutŷ asupra pactuluŷ,
dér mai vęrtosŷ asupra limbei cehe, ca
limbă oficială internă la judecătŷrii.
Cehii tinerŷ au declaratŷ cu acéstă oca-
siune, că ei nu vorŷ primi pactuluŷ nici
atunci, când se vorŷ face concesii cu
privire la limba oficială cehă, și au în-
trebatŷ pe Cehii bętrani, decă au asigurări
dela guvernŷ în privința limbei cehe,
căci atunci vorŷ continua conferințele.
Delegații Cehilorŷ bętrani inșe au răs-
punsŷ, că ei nu pŷtă sé dea asigurări,
ba că din contră, suntŷ aprŷpe siguri,
că guvernuluŷ va respinge acestŷ postu-

FOILETONULŷ „GAZ. TRANS.“

Picioruluŷ frumosŷ și picioruluŷ șocitŷ.*)

In lume suntŷ douę feluri de
omeni. Aflândŷ-se în același gradŷ
de sănătate, de avuțiă și de alte
plăcerŷ ale vieții, unŷi ajungŷ fe-
riciți, alții nenorociți. Acéstă, în
mare parte, provine din modulŷ
deosebitŷ de a judeca lucrurile,
persŷnele și evenimentele, precum
și din efectele, ce produce asupra
minții acéstă deosebire.

In tŷte stările vieței, omuluŷ
pŷte găsi împrejurări plăcute și
neplăcute; în tŷte societățile, se
pŷtă întęlni persŷne și convorbiri
mai multŷ séu mai puținŷ incân-
tătoare; la tŷte mesele, bucate și
beuturi mai multŷ séu mai puținŷ
gustose, mâncări mai bine
séu mai rău preparate; în tŷte
climatele, timpŷ bunŷ și răi; sub
tŷte guvernele, legŷ bune și rele,
ér în aplicarea lorŷ și binele și

ręulŷ; în orŷ-ce poemă séu operă
de spiritŷ, defecte și frumșeți;
mai în tŷte figurile și la tŷte pers-
sŷnele, trăsuri plăcute și urite,
virtuți și vițuri.

In tŷte aceste împrejurări, cele
douę feluri de omeni, despre cari
e vorba, își așintescŷ luarea-a-minte
în douę direcțiuni cu totulŷ deo-
sebite.

Optimistuluŷ (care vede totulŷ
în bine) privește partea cea bună
a lucrurilorŷ, partea desfătătoare a
convorbirii, mâncările bine prepa-
rate, vinurile alese, ceruluŷ frumosŷ
și altele asemenea, de care se
bucură plinŷ de voioșiă.

Pesimistuluŷ (care vede totulŷ
în rău) privește lucrurile din partea
cea rea, și vorbește numai des-
pre rău; așa, totdeuna e nemul-
țămîtŷ de sine și de tŷte; obser-
vările lui turbură plăcerea adună-
rilorŷ, supără pe mulți și devine
o causă de neplăcere. Decă cineva
posede din fire acéstă urită de-
prindere, atunci, fiindcă bóla e
nevindecabilă, nici o nenorocire

nu merită mai multă compătimire
decătŷ pesimismuluŷ.

Se pŷte întępna, ca acéstă
aplecare spre critică, acéstă por-
nire de a fi nemulțămîtŷ de orŷ
ce, sé nu fi fostŷ la începutŷ de-
cătŷ unŷ fructŷ alŷ imitațiunei;
inșe din neluare aminte, sé se fi
prefăcutŷ, cu timpulŷ, într'unŷ rău
învețŷ, care, deși a prinsŷ rădę-
cină adęncă, totŷ se pŷte încă
stęrpi, decă celŷ cuprinsŷ de dęn-
sulŷ ar simți câtŷ e de vătămă-
torŷ fericirii lui și a altora. Sperŷ
că acéstă incunoscințare va servi
celoră pesimiști și că-i va hotări
sé înlătore séu sé și micșoreze unŷ
asemenea vițiu, care, deși provine
mai multŷ din imaginațiune, to-
tuși esercită asupra vieței o în-
riurire serișă, căci aduce multe
neplăcerŷ și amărăciuni reale.

In adevęrŷ, pesimiștiŷi supără
pe mulți și, nefindŷ iubitiŷ de ni-
menŷ, nu li-se arată de alții poli-
teți și considerațiune, decătŷ nu-
mai de nevoiă, ca sé nu iasă din
marginile cuviinței, ba încă d'abia
mergŷ și pân'acolo, ceea ce ade-

sea întărită pe cei pesimiști și-i
împinge la dispute și la certe.
Décă șintescŷ la vr'unŷ rangŷ séu
la avere, nimenŷ nu le șice:
„Dŷmne, ajută-le“; nimenŷ nu face
unŷ pasŷ, nu scŷte o vorbă, ca
sé le susțină dorințele. Dau peste
vre-o nevoiă, cadŷ în critica lumii?
—Atunci nimenŷ nu-i apără, nimenŷ
nu-i scusă, ba unŷi mergŷ și mai
departe: le esageréză greșelele,
li arată și mai uricioși de cum
arŷ fi.

Décă acești omeni nu vorŷ sé
părăsescă asemenea învețuri, decă
nu le placŷ lucrurile tăcute pen-
tru plăcere, făr' a mai învenina
pe alții și pe ei inșiși, prin con-
trarietățile lorŷ, atunci e bine ca
toți sé se depărteze de a lorŷ so-
cietate, care totdeuna e neplăcută,
câte-odată periculșă, mai alesŷ
când s'ar găsi amestecați în cer-
tele lorŷ.

Unŷ bętrânŷ filosofŷ dintre
amicii mei ajunsese, prin espe-
riență, sé fiă cu multă băgare de
sémă în acéstă privință: sé feria
cătŷ putea de orŷ-ce intimitate cu

*) Din „Franklin: Opere alese“. —
Biblioteca de lectură pentru Tinerimea
Română de I. M. Ruręnu.

lată altă lor. În urma aceste conferințe nu se mai pot continua.

La o conferință de alți doi înșe Cehii tineri au făcută propunerea, ca amândouă partidele cehe, împreună cu Cehii din Moravia și Silesia, să se declare sârbătoresce pentru independența și indivizibilitatea țerilor, care se țin de corôna regatului boemă. Cehii bătrâni însă neprimindă această propunere, conferința s'a sfârșit fără de rezultat.

Dinafară. O telegramă din Belgradă aduce șcirea, că în cercurile opoziționale din Belgradă se vorbește despre o crisă ministerială. Causă la șcirea această a dată împrejurarea, că exregele Milan a luat pe micul rege Alexandru de sub crescerea lui Dochici, care nutrește sentimente radicale. Pasul exregelui Milan a produsă impresiune foarte neplăcută asupra radicalilor și se vorbește, că în urma aceste guvernul e nevoit să ia atitudine mai energic pe viitor.

Se șcree din Paris, că în zilele trecute a eșit la ivelă un document de cea mai mare însemnătate despre contingentul armatei franceze în urma repartițiunii pe 1889. Acest document lasă a se constata, că în urma unei legi de recrutare în Franța, va da Franței în Noemvrie viitor 1,510,292 de omeni pentru armata activă și rezervă, care sunt gata în ori-ce casă de mobilizare. În numărul acesta nu sunt cuprinși ofșerii și gendarmeria, care se urcă la cifra de 52,729. Armata teritorială va da și ea 994,614 omeni, ceea ce cu armata din prima linie face cel puțin 2 milioane ostași armați și echipați foarte bine. Pentru armata teritorială sunt disponibili 1,266,292 de omeni. Adăugându-le la cifrele acestea, în casă de războiu, voluntarii și olasa, care ar mai pute fi chemată sub drapel, armata de apărare va număra 4 milioane de omeni lesne de mobilizați.

SCRILE DILEI.

Pentru Alexandri. Din incidentul morții lui V. Alexandri, Maiestatea Sa Regele României a adresat următoarea scrisoră de condolență dōmnei V. Alexandri, soția multă regretatului poet național:

"Dōmnă! Astăzi, când țerina acopere rămășițele marelui nostru poet, împărtășesc cu inima strânsă, împreună cu totă suflarea românească, durerea crudă ce ați încercat. Prin geniul și patriotismul său, Alexandri a fost, 55 de ani înșirați, fala României. Să fiă o dulce mângăere pentru voi, familie, că amin-

tirea falnicului fruntaș, iubită altă vosteru soț, rămâne vecinic neștersă în ougetarea și simțirea noastră a poporului român. — Carolu."

"Românul" spune, că dōlnic sosesc la Mircesca diferite corporațiuni și delegațiuni pentru a depune corône pe mormântul nemuritorului poet. Invetătorii diferitelor județe au trimis corône prea frumoșe.

Procesul de presă al "Tribunei." Curia din Budapesta a respins recursul de nulitate al d-lor Ioan Șcaaveiu și Septimiu Albin, în șcinta dela 2 Octomvrie n. Raportul a fost judele Szellej Sándor.

Emigrări în Dobrogea. Din Clușiu ni-se șcree, că mai mulți locuitori români din Gilău se pregătesc să emigreze pentru tot-deuna în Dobrogea. Într-una din săptămânile trecute s'au dus din această comună 36 de omeni în Dobrogea pentru a căuta locuințe stabile. Causa emigrărilor sunt dările cele mari și greutățile ne mai suportabile, la care se mai adaugă și purtarea vitregă și nemilosă, cu care este tratat bietul popor din partea oblăduirii.

Concertul d-șorei de Brennerberg. Concertul de Joi șera al dōnișorei Irena de Brennerberg, cu concursul d-lui prof. N. Popovici și al societății filarmonice, a reușit, după cum a și așteptat publicul, splendid. D-șora de Brennerberg, fiica d-lui primar din Brașov, este o artistă în totă puterea cuvântului și programul ce ni-l'a oferit, a fost cu o măestrie rară executat. Tonurile ei din Adagio sunt lină purtate pe aripi de zefir, ceea ce s'a vedut mai cu seamă în Adagio de M. Marsick, și în Adagio din concertul de Max Bruch, și din totă predarea ei răsufă un ce perfect. Jocul spaniol de P. Sarasate a fost cu temperament și cu adencă pricepere predat și s'a vedut de aici efectele bune ale școlei din Paris. În concertul de Wieniawsky ni-a desfășurat totă puterea tehnice sale artistice. Tենăra artistă a fost multă, viu și frenetic aplaudată de publicul foarte numeros, care umpluse sala; i-s'au oferit frumoșe buchete de flori, între care și un evantai, ornat cu cunună de lauri cu inscripțiuni. D-l N. Popovici a cântat partea sa din program cu multă efect, fiind atăt aria din "Tritjof" de Max Bruch, cât și romanța din balada "Crăiasa Ielelor" de Gade, multă aplaudate. Societatea filarmonică, care a deschis programul cu uvertura de Weber, a acompaniat escelentă to-

numerele din program, sub conducerea meritatului dirigent d-l A. Brandner. — e.

Dare pentru "Kulturgylet." Viceșpanul comitatului Huniedora a convocat, cu data de 25 Septemvrie, adunarea municipală de toamnă pe ziua de 23 Octomvrie. În cele 47 obiecte de pertractare se află și un punct cu următorul cuprins: "Az "EMKE"-nek hazafias kerése, az egylet által kitüzött közmívelődési czéla törvényhatósági potadó megszavazása tárgyában." Pe românesce mai scurt dicit: "aruncă de dare, pentru scopurile ce le urmăresce "Emke."

M. S. Regina României, precum șcree "Românul", a făcut în zilele din urmă o excursiune în Irlanda, călătoria pe mare fiind recomandată Reginei ca folositoare sănătății. M. S. a ajuns la Kingstown la orele 5 șera, și a fost primită la debarchader de Lordul și Lady Moth. Un tren special a condus, o oră după această, pe Suverana noastră, cu șuita Sa la stațiunea balneară de Bray. A doua zi, M. S. s'a dus la Dublin, unde a fost primită la gară de Lordul Mair al orașului. Apoi Regina a plecat la Llandudoo unde a ajuns șera, după ce mai înteu s'a oprit la Castelul Baronului Hill, unde primi o invitație la dejun din partea lui Sir Richard Bulkeley. Petrecerea pe țermul mării face cel mai mare bine Reginei, a cărei sănătate s'a îmbunătățit în chipul cel mai simțitor.

Principele de Galles, moștenitorul de tron eșles, va fi oșpele curții române. În primele zile ale lui Octomvrie, Principele va sosi în țeră odată cu Regina Elisabeta.

Palatul pentru "Kulturgylet" în Clușiu. Planul ridicării unui palat pentru "Kulturgylet" e deja terminat și întreprindătorii Oriold și Endstrasser au și prezentat preliminarul de șpese, care se vor urca până la 118.000 fl. Se șcree, că va fi un edificiu imosant, lucrat în stilul cel mai nou. La 1 Octomvrie 1891 va fi terminat.

Se vede, că kulturgyletiștii au ban de cheltuielă. Poporul n'are trebuințe mai grabnice și mai necesare. Dacă peste un an se va ridica farul "culturei" în Clușiu, vor peri tote nemulțumirile și necasurile poporului și lumină se va face în întregul Orientul. Kulturgyletiștii au ban de cheltuielă și cred, că în ziua de azi se mai pot face minuni, și că de strălucirea palatului lor lumea nu va mai pute vedă miseria din colibele țeranilor.

Banca austro-ungară a ridicat țăratesele pentru avansuri; anume în escomptă la 5%, în lombardă la 6%. Ce lipsă mare de numărul este în goț, se pōte conchide din impregiurarea, că în timpul din urmă într'o singură zi s'au făcut la bancă împrumuturi de 7 milioane florini.

In archidieceasa Blășiului s'au făcut următoarele înaintări în cler: D-l Aleșandru Dobrescu, fost preot în Henig, s'a numit vice-protopop al tractului Sebeș; Nicolau Munteanu, cooperat și invetator în Cămpeni, s'a numit administrator parochial în Henig. Ion Petran, preot în Fizeșiu, a fost strmutat ca paroch în Asculeul-mare; Ilie Șerban, preot disponibil, s'a numit adm. par. în Fizeșiu; Iosif Moga, adm. parochial în Lita română, a fost strmutat în aceeași calitate la Șelcu; Aureliu Balint, preot disponibil, fu numit administrator parochial în Lita-română; Toma Marcu, preot în Cămărașul-deșert, s'a numit paroch în Feneșul-săsesc; Basiliu Hopârteanu, preot disponibil, a fost denumit administrator parochial în Cămărașul-deșert; d-l Iacob P. Maaveiu, cooperat protopopesc în D.-St.-Mărtin, i-s'a dat în semn de distincțiune brău roșu; Ioan Bunea, preot neordinat, a fost denumit cooperat în Vad; Ioan Crișan, preot neordinat, fu numit adm. par. în Ohaba, vicariatul Făgărașului; Isidor Rusu, preot neordinat, s'a numit administrator parochial în Broșeni, în locul lui Em. Neagoe, trecut din cauza morbului între deficienți; Andrei Bucur, preot neordinat, s'a numit adm. par. în Gelințe; Ieronim Dănilă, preot neordinat, fu numit adm. parochial în Budateleci; Petru Precup, fost preot în Soloveștra, a fost dispus de paroch în Șerbaș, în locul lui George Țeran, care a abșis de beneficiu. — "Fōia bis. și școl." spune, că în 28 și 30 Septemvrie Escelența Sa Metropolitană dela Blășiu a ordonat de preoți pe clericii absoluți: Ioan Bunea, Ioan Crișan, Isidor Rusu, Ieronim Dănilă, Ioan Deac și Andrei Bucur.

Tariful pe zone cu privire la transportul mărfurilor. Ministrul de comerț, Baross, plănuesce nesce reforme însemnate pentru tariful pe zone: introducerea tarifului la transportul, șeu mișcarea mărfurilor. Această reformă, ce are să intre în vīgore încă în 1 Febr. 1891, va forma epocă în transportarea mărfurilor, în Ungaria. Ideia fundamentală a acestei reforme este următoarea: Pe liniile căii ferate r. ungare transportul

asemenea omeni. Ca și alți filosofi, întru cât se atinge de cunoscința aerului și timpului, el avea un termometru, care-i arăta starea temperaturii, și un barometru, care-lu prevestia când timpul era să se schimbe spre rău șeu spre bine; însă, în ce privia cunoscința dispozițiunii omenilor, nefind inventat nici un instrument, cu care să se descopere — dela prima vedere — aplecarea cuiva cătră pesimism, se servia cu picioarele lui, dintre care unul era d'o rară frumșețe, ță celalaltă sucit și schilodă dintr'o scrintitură. Când un străin, la prima vedere se uita mai mult la piciorul urit, decât la cel frumos, dōș, atunci se verba de densul. Dacă străinul se ferba de piciorul sucit, făr' a menționa despre cel frumos, atăta-i era de ajuns filosofului nostru, ca să-l facă a nu-i mai căuta cunoscința.

Este adevărat, că n'au toți o asemenea unelă cu două picioare, dăr. cu puțină atențiune, fiă-care pōte cunōce semnele omului pe-

simist, care e gata să critice și să vedă tote cu ochi răi, ca astfel să se decidă a se feri de societatea nefericitorilor cuprinși de această bolă. Inșciințez dăr pe toți pesimistii, pe toți acești cenșori aspri și posomorți, totdeuna nemulțumiți, totdeuna nenorociți, ca, de vor să fiă iubiți și respectați de alții, să înceteze d'a mai privi numai piciorul sucit, făr' a se uita și la cel frumos.

Consiliu cătră un tēneru lucrător.

Conform dōrinței, ce mi-ai arătat, îți înșemnez în scrisă cugetările următoare, care mi-au fost de mare folos și pot să îți fiă și dimitale, de le vei șcree:

Aduți aminte, că timpul este aur. Cine pōte câștiga șcree lei pe di muncind, păgubescă decă se primblă șeu stă în nelucrare o jumătate de di. Deși în timpul acesta n'ar cheltui decăt un leu, însă nu trebuie să pună n șocotelă numai această sumă, căci a cheltuit în realitate șeu, ca să dicit

mai bine, a aruncat încă cinc lei printr'a sa nelucrare.

Aduți aminte că creditul este aur. Dacă cineva își lasă banii lui spre întrebuintare, prin această își dă dobânda lor șeu produsul ce-aș pute ave dela densii, pe timpul cât mi'i lasă. Beneficiul se rădică la o sumă foarte mare, pentru cine are credit întins și șcree cum se se folosescă de densul.

Aduți aminte, că banul, din firea lui, e prășitor: banul ban face. Prășila lui face altă prășilă cu-o înșesnire și mai mare. Cinc lei întrebuintați, fac șcree; decă se mai întrebuinteză, fac șcree și doușeci de ban și așa mai departe, până la două mii de lei. Cu cât șcree date la dobândă șeu mai mult, cu atăt șcree, și folosele se adaugă din ce în ce mai răpede. Cine taie o șcrosă cu pui în pântec, nimicesce, împreună cu densa, totă prășila ei până la a mii generațiune. Cine bea un leu, bea tot ce leu putea să producă, chiar până la sute de lei.

Aduți aminte, că de vei eco-

nomisi numai 30 ban pe di, într'un an vei ave o sumă de peste o sută de lei. Cu această mică sumă, pe care timpul și economia o dau pe nesimțite, un om dōbândește credit și pōte găsi totdeuna, pe propria lui garanție, să se mprumute cu mai mult de două mii lei, plătind numai dobânda de cinc lei la sută. Un asemenea capital, mănuit cu activitate de un om mimos și întreprindător, produce mari folose.

Aduți aminte de dicitōrea, că "cine și plătesce regulat datoriele devine domn peste pungile altora." Cel cunoscut de toți, că plătesce cu esactitate la termenul promis, în casă de nevoi are toți banii de care pot să dispună amici și cunoscutii lui, mijlocul prășitoru câte-odată. După muncă și economiă, nimic nu contribuie mai mult la succesul unui tēneru în lume ca punctualitatea și justetea în ori-ce afaceri. De aceea nu întârșia, nici o oră, peste termenul promis, d'a întorșe banii ce-ai luat împrumut, ca nu cumva neesactitatea să îți inchidă, pentru

de marfă va fi împărțită în trei zone Prima 1—200 klm., a doua 201—400 klm. și a treia dela 400 klm. în sus. Pe fiecare zonă se va stabili o taxă separată și în generală va fi cu 33 % mai scădută ca cea de până acum în vigoare. Scopul acestei reforme este, ca capitala țerei să devină un centru de circulație și ca taxa exportului din spre apus să fie mai avantajoasă. Tote măsurile de lipsă s'au luat, pentru ca reforma să poată intra în vigoare cu începutul anului viitor.

**

Dar pentru biserică. Lunia trecută a reposat în comuna Brană-Predeală locuitorul *Iosif Tatulea* în etate de 74 ani. Reposatul a fost teolog absolut și a funcționat mai mulți ani în comuna Pôrta, ca învățător. Prin înțelepciunea și traiul său cumpătat, reposatul a știut să-și adune o avere destulă de frumoasă, din care nu și-a uitat a face parte nici sfintei biserici, al cărei fiu credincios a fost el. Astfel în 1886 a dăruit pe seama bisericii din Predeală 130 fl., er acum, pe patul morții, a testat pe seama acelei biserici 3 jugere de pământ, cum și partea s'a din muntele Barbalet, lăsându ca această donațiune să se alăture la fundațiunea bisericii, întemeiate de fratele său mai mare, preotul Ioan Tatulea, repostat în an 1876.

**

Proces important. „Românul” scrie: Se vorbește, că domnitorul Cuza la morțea sa ar fi lăsat un testament prin care dispune, ca întreaga sa avere să se împartă în părți egale între soția sa și cei doi fii, er la casă de a muri fii și de a nu lăsa nici un moștenitor din sângele lor averea să trecă comunei Huși cu destinația de a se întreține copiii sârman la învățătură. Avocatul comunei Huși, pe baza acestui testament, a și făcută oprire de a mai încasa veniturile pădurilor și a moșiilor de către actualii deținători ai dișei averi.

La procesul de presă al „Gaz. Trans.”

Cererea de nulitate și sentința Curiei regesci.

I. Cererea de nulitate.

Onor. tribunalul de presă ca curte cu jurați!

În contra procedurii și a sentinței, ce s'a adus în potriua noastră pe baza acușățiunii prezentate de procurorul regesc din Tergul Mureșului, care ne învinușce cu delict, respective cu transgresiune de presă, am înștiințat *Cerere de nulitate*, a cărei motive le desfășurăm în următoarele:

1-iu. Cestiunea: dacă s'a neglijat atențiunea datorită din partea redactorului, s'a resoluat pe baza patentei împărțite din 27 Maiu 1852 § 34 lit. b), respective în înțelesul §-lui 3 cu considerare la *censura*, ce a existat pe același timp. După ce însă *censura* nu s'a transpus asupra redactorului ci s'a șters cu totul și în locul ei s'a inaugurat *libertatea de presă*, redactorul nu poartă nici o responsabilitate față cu legea, ci numai autorul articolului incriminat; eră dreptul de a judeca, dacă este a se estinde procesul de presă și asupra redactorului foiei, seu ba, nu cade în competența juraților, ci a tribunalului. Principiul acesta s'a vătămă și formeză causă de nulitate.

2-a. După constituirea juriului și după începerea pertractării, președintele juriului și-a permis a preda el însuși obiectul procesului, un lucru, care în procedura proceselor de presă nu e prescrisă nicăiri.

3-a. Dr. Ion Biro, procuror regesc, deși nu făcea parte din membrii tribunalului de presă totuși în tot decursul pertractării s'a aflat în despărțământul menit pentru judecatori.

4-a. Sentința e nulă, pentru-că în decursul instrucțiunii nu s'a dat ocaziune unuia dintre acușăți spre a dovedi cu martori, că n'a fost în pozițiune de a exercita „atențiunea datorită.” Nedându-i-se ocaziune la acest, a i-s'a lăsat puțința de a se apăra.

5-a. Președintele tribunalului a refuzat cererea acușăților, ca membrii juriului să fi întrebăți, *dacă pricep limba română*, care este limba maternă a acușăților și această refuzare a făcut o enunțându simplu din presidiu, așa dera fără a se lua deciziune formală din partea tribunalului, că dela jurați nu se cere să cunoșcă nici o limbă străină, ci numai limba statului.

În urma acesta am fost siliți să renunțăm la apărarea noastră, care numai în limba română o puteam face.

Am fost împedeți deci și noi și membrii juriului dela cel mai însemnat act al acestui proces, un act despre, care regulamentul de procedură în § 49 țice, că membrii juriului trebuie să audă imediat din gura acușăților declarațiile acelora așa, ca să poată observa în decursul apărării dispozițiunile sufletesci și adevăratele lor sentimente.

6-a. Cererea noastră, ca în decursul pertractării să se cetască depozițiile noastre făcute înaintea judelei de instrucție, on. tribunalul a respins-o, provocându-se la § 65 din procedură, deși acesta hotărât dispune, că la cerere trebușcă să

cetască anumite puncte din depozițiunile făcute în decursul instrucției.

7-a. În decursul instrucției și a pertractării am arătat și am voit să dovedim atât cu textul nemșos în original cât și cu o traducere vidimată în limba maghiară, că ceea-ce a scris „Gazeta Transilvaniei” în Nr. 72 — articolul incrimat — nu este alta decât o reproducere a ideilor și chiar a cuvintelor scrise în țiarul „Budapester Tageblatt” dela 6 Aprilie a. c.

Am cerut să se cetască articolul din „Budapester Tageblatt”, on. tribunalul însă a refuzat cetirea și astfel ni-a luat din mână unul dintre cele mai puternice mijloce de apărare, deși on. tribunalul în înțelesul §§ lor 68 și 65 lit. b) ai procedurii era obligat el însuși de a-l procura.

8-a. După cum ni-s'a spus, un profesor de universitate a petrecut în odaia, în care se retrăseră membrii juriului, și după cum putem dovedi cu „Kolozsvar”, cel alăturăm aici, jurații au prânzit în sala vecină (a szomszéd teremben) și așadér prin personalul de serviciu au putut să comunice și cu alte persoane.

Prin acesta s'au călcat dispozițiunile §-lui 77 din procedură.

9-a. În decursul pertractării unul din membrii juriului a primit o scrisoare, și prin urmare în contra legii, a comunicat cu lumea din afară.

10-a. Representantul forului acușator, fără a fi fost chemat la ordine și fără a fi fost avertisat din partea președintelui tribunalului, a întrebunțat la adresa naționalității române expresiuni adencă vătămătoare timbrându o chiar cu termeni de necredință către patriă; mai departe provocându-se la opiniunea publică a poporului maghiar și accentuându datorința sentimentelor maghiare a influențat cu totă puterea oficiului său în forțe mare măsură asupra dispozițiunii sufletesci a membrilor juriului prin aceea, că *pretinde hotărâtă osândirea noastră* a preocupat în mod amenințator liberă voință a juraților.

11-a. Membrii suplenți în decursul pertractării se aflau printre membrii ordinari, retrăgându-se de-odată cu cești din urmă chiar și la consultări, și ei s'au depărțat înainte de publicarea sentinței.

12-a. După § 39 al patentei împărțite din 27 Maiu 1852 e prescrisă pedepșa: adevă sau prinsore, seu pedepșa în bani; eră după §-ul 92 al codului penal ungar, fiind prescris, că în casul de pedepsire cu pierderea libertății, pedepșa de prinsore, — admițându-se împregiurări atenuante după cum e cazul la mine, Dr. Aurel Mureșianu, — trebuie schimbată în pedepșa de bani. Acesta în casul prezent trebuia să se întemple cu atât mai vortos, cu cât în §-ul citat al patentei menționate pedepșa în bani este prescrisă în mod coordonat și că neglijerea atențiunii datorite nu se pedepsesce cu prinsore.

Dovedit fiind prin acestea, că multe puncte din procedură s'au călcat în picioare, ceea ce formeză baza de nulitate: rugăm pe on. tribunal de presă, ca curte cu jurați, să înainteze această cerere de nulitate la ilustra curie regescă pe care o rugăm cu totă stima a nimici procedurii, prin care s'au călcat dispozițiunile legale și anulându sentința tribunalului de presă a dispune ținerea unei noue pertractări și aducerea unei noue sentințe.

Cu Stimă:

Dr. Aur. Mureșianu Traian Pop
locuitori din Brașov.

Nr. 8820—890
B.

II Sentința Curiei reg.

În numele *Maiestății Sale a regelui.*

Curia regescă ungară esaminându în ședința sa din 16 Sept. 1890 pe baza cererii de nulitate a acușăților, cauza de presă a lui Traian Pop, acușat de

procurorul regesc pentru așitare, și a lui Aurel Mureșianu, acușat pentru neglijarea atențiunii datorite ca redactor, cauze puse în curgere înaintea tribunalului de presă din Clușiu ca Curte cu jurați și terminate după pertractare înaintea juriului prin sentința din 14 Aug. 1890 Nr. 1170/890, a adus următoarea deciziune.

Cererea de nulitate se respinge.

Motive

1.) Acea excepțiune din primul punct al recursului „că nu juriul, ci tribunalul este competent a judeca, dacă are a se estinde procesul de presă și asupra redactorului foii” este nebasată, pentru-că în înțelesul § 3 din procedura de presă, susținută în vigoare prin § 7 al articolului de lege 37 din 1880, de tribunalul ca for în cauze de presă se țină toate crimele și delictele, cari se comit de persoane declarate ca responsabile cu procedura de presă.

2-a. Faptul, că președintele tribunalului a făcut cunoscut obiectul procesului, nu e oprită nici în procedura de presă, nici în § 4 al ordinațiunii ministrului de justiție din 14 Maiu 1871 Nr. 1498: de aceea plânsore cuprinsă în punctul 2, că președintele a comunicat obiectul procesului, n'are temei.

3-a. Asemenea nemotivată este excepțiunea, că procurorul de pe lângă tribunalul din Clușiu în decursul pertractării a cuprins loc lângă locuitorul primului prim-procuror, pentru-că acușățiunea era reprezentată prin altul, der acesta nu l'eschide dela acela loc, care-l ocupă de altmintea în puterea oficiului și a datorinței sale.

4-a. Nemotivată este acea afirmare, că unuia dintre acușăți nu i-s'ar fi dat ocaziune a-și justifica neglijența prin martori, fiindcă nu s'a provocat la martori nici în decursul instrucției nici în decursul pertractării.

5-a. *De calificațiunea juraților nu se ține a sci limba națională a acușatului*, de aceea nici nu stă în contradicție cu procedura excepțiunea făcută de recurenți în punctul 5, că *nu s'a adresat juraților întrebarea, dacă pricep limba maternă românească a acușăților*. Nici acea împregiurare nu este în contra procedurii, că președintele a resoluat cestiunea acestui obiect în propria sferă de activitate, pentru-că tribunalul ca corporațiune, numai în acele casuri are să ia deciziuni, unde acestea exprese sunt prescrise de procedură.

6-a. În înțelesul §-lui 66 din procedură pertractarea este verbală. Decisul tribunalului deci, ca să nu se cetască depunerile acușăților făcute la instrucție, sunt în consonanță și cu § 66 și cu § 65 din procedură; de aceea excepțiunea făcută de acușăți în punctul 6 este cu atât mai nemotivată, cu cât după § 75 din procedură, depunerile acușăților făcute la instrucție, se predau juraților și prin urmare apărarea lor nu a suferit nici o scădere.

7-a. Nu cade în datorința tribunalului a procura el însuși acele documente private, pe cari acușatul dorește a le folosi, și le poate el procura. De geaba deci se plângă acușății, că tribunalul n'a procurat din oficiu „Budapester Tageblatt” și că n'a voit a permite, ca să se cetască din un număr al acelei foi prezentat de acușăți un articol apărut acolo, pentru-că acela nu s'a ținut de actele procesuale; de altmintrelea pe acușăți nimenea nu i-a împedeat să tragă consecvențele din cel articol și să-l valorizeze cu graiu viu în favoarea apărării lor.

8-a. Presupunerile cuprinse în punctul 8 al recursului nu s'au apte de a dovedi, că s'au comis prin acele vre-o faptică greșeli.

9-a. În al 9-lea punct al recursului se menționează împregiurarea, că după arătarea tribunalului, lui Iuliu Arkosy, membru în juriu, i-s'ar fi predat o scrisore.

casă. De nu vei pregeta dela început să însemneză până și cele mai mici amănunte, te vei folosi mult; căci vei vedă cât de repede grămădirea unor mici cheltuieli se urcă la sume forțe însemnate, și vei cunoșce cât ai fi putut economisi în trecut, cât ai pute economisi în viitor, fără să suferi vr'o mare strimțorare.

În fine, calea inavuzirei va fi, dacă vei vr'e, totu așa de netedă ca și a pieței. Totul depinde mai ales de două lucruri: de *muncă și economiă*, adevă să nu risipesci nici *timpul*, nici *bani*, ci să-ți întrebunțezi cât se poate mai bine. Fără muncă și economiă, nu vei isbuti la nimic; cu densesle vei face totul. Cine câștigă totu ce poate câștiga cu onestitate și afară din cheltuielile neapărate, economiscesce totu ce câștigă, se va *inavuzi* fără doră și poate, afară numai dacă va fi decis altfelu acea fință, care guvernă lumea și cătră care toți sunt dator să-și ridice ochii, spre a-i dobândi binecuvântarea pentru trudele lor oneste.

Unu bêtărânu lucrătoru.

toddeuna, punga amicului

Când e vorba de credit, trebuie să observăm și cele mai mici îndatoriri. Sgomotul ciocanului tău care, la cinci ore dimineața seu la nouă ore seara, răsună la urechia creditorului tău, îl înduplecă să te aștepte încă șapte luni peste termen; însă de te va vedă în cafenea, de ți va auzi vocea în cârciumă, când ar trebui să fi la lucru, ți va cere chiar d'a doua di banii, mai înainte d'a apuca să te împrumuți cu totă suma. Numai prin observarea acestor amănunte invedeză, dacă ți-ai uitat seu nu îndatoririle; numai prin împlinirea lor dobândesc nume de om onest și iubitor de ordine, ți sporesc și mai mult creditul.

Feresce-te de a căde în greșelă, în care cad mulți din câți iau pe datoriă, adevă de a considera ca al tău totu ce ai, de a trăi ca și cum totu ce ți-e în mână ar fi al tău. Ca să înlătur o așa de greșită socotelă, ține seama exactă de venitul și cheltuielile ale, îndată ce-ți intră și-ți es din

Dér fiindcă după arătarea menționată a tribunalului acestu faptu s'a întâmplat la începutul pertractării, și Iuliu Árkosy a fost numai membru suplitor, la consultare și la aducerea sentinței n'a luat parte, mai departe fiindcă telegrama i-s'a predată cu intervenirea tribunalului, de aceea numitul membru suplitor în juriu n'a comunicat imediat cu lumea din afară. De aceea prin predarea telegramei cu atât mai puțin s'a vătămat vre-o dispoziție a procedurii cu câtu §-ul 77 din procedură oprește fără excepție dela comunicarea cu lumea esternă numai pe acei membrii din juriu, cari s'au ratrasu spre a aduce verdictul.

10-a. In propunerea acusatorului publicu nu se cuprinde nici o abatere de felul acela, care se fiă trecut peste obiectul cuprinsu în acușiune seu din care se se vedă, că și-ar fi datu silință a exercita prin puterea oficiului seu prin vreo amenințare neîndreptățită, vreo presiune, seu influință neiertată asupra juraților. De aceea excepțiunea făcută în acesta la p. 10 cu atât mai puțin a putut fi luată în considerare, cu câtu acușiunii nu au produsu detalitatu nici una din acele diceri, cari după părerea lor ar fi pretins din partea președintelui „ohi-amare la ordine“, dér acusatorul publicu în propunerea sa nici nu pôte exercita vre-o influință cu puterea oficiului seu; éră acea împrejurare, că acusatorul publicu se silesce prin gruparea datelor și prin tôte mijlocele legale ce-i stau la dispoziție a ridica la valoare acușiunea susținută după a sa părere pe baza legii, astă împrejurare este tocmai așa de îndreptățită ca și străduința apărătorului de a slăbi acușiunea și a mântui pe acușiunii de sub greutatea ei.

11-a. Fără temei este și excepțiunea cu respectu la jurații suplitori cuprinsă în p. 11 altu Recursului, pentru-că în înțelesul §-loru 46 și 49 din procedură locul lor este între jurați și după arătarea tribunalului nu este adevăratu, că și ei s'ar fi retrasu cu jurații în sala de consultare, éră cu aceea, că s'au îndepărtat înainte de enunțarea verdictului, n'au comisu nici o ilegalitate, pentru-că aptitudinea juraților ordinari de a aduce verdictul a făcutu ca prezența juraților suplitori se fiă de prisos.

12-a. Pedepșa lui Aurel Mureșianu fiindu dictată în înțelesul § 39 din procedura de presă (austriacă), care după § 37 art. de lege 37 din 1880 este în vigóre, observarea densusului — cuprinsă în p. 12 — că ar fi trebuitu aplicată o pedepșă în bani în locu de închisóre, nu s'a putut lua în considerare.

Budapesta, la 16 Sept. 1890.

Szabó Miklos, m. p. Sélley Sándor m. p. referent.

Nr. 5724/890 penal.

Deciziunea de mai susu a ilustrei Curii reg. ungare acestu tribunalu regescu, ca judecătoria în cauze de presă, o comunică cu reprezentantulu acușiunii procurorul supremu din Tergul Mureșului și pentru executarea sentinței mai departe o comunică cu președintele tribunalului de presă și cu procurorul regescu aplicat lângă acestu tribunalu precum și cu acușiunii și apărătorulu lor spre a lua cunoștință de ea cu acelu adausu, că sentința Nr. 1170/1890 prin acesta a ajunsu în vigóre.

Din ședința tribunalului regescu ținută la 22 Sept. 1890.

Peterffy Domokos m. p. Dr. Rotarides m. p. președinte. notari.

Impăratul germanu în Viena.

Impăratul germanu Wilhelm II îndată după întâlnirea, ce a avut-o cu Maiestatea sa monarhul nostru în Rohnstoc, la manevrele germane, a mersu la Viena în 1 Octomvre n.

Impăratul germanu a sositu în capitala Austriei la 9 ore dimineața prin gara de Nordu. Sute și mii de persoane

așteptau de-alungul stradelor întrarea împăratului germanu în orașu.

La gară împăratul Wilhelm a fostu întâmpinat de Maiestatea sa monarhul nostru însoțit de archiducii Albrecht, Wilhelm și Reiner, cari toți purtau uniforme prusiane; apoi de generalii Schönfeld și Kranilovic, de guvernatorulu, primarul și prefectulu de poliție alu Vienei, precum și de ambasadorulu Germaniei. Ambasadorulu principele de Reuss și cu majorulu de Deines, atașat militar, au întâmpinat pe împăratul Wilhelm II în Gaesendorf.

La întâlnire cei doi împărați s'au îmbrățișat cu căldură de mai multe-ori. Impăratul germanu apoi a strinsu mâna archiducilor, a mulțămitu primarului Vienei și l'a însărcinat să împărtășească locuitorilor capitalei mulțămitele sale, pentru splendida primire, ce i-s'a făcutu. Impăratul Germaniei era îmbrăcatu în uniformă austriacă.

Dela gară până la Hofburg era unu triumf adevăratu. In totu drumulu lor înălții suverani au fostu aclamați cu mare entusiasm. Din ferestre și balcone se aruncau flori în trăsura împăraților. Consiliulu comunu așteptă pe înalțulu oșpe în piața Schwarzenberg. Aici împăratulu éráși a mulțămitu pentru însuflețita primire, ce i-s'a făcutu.

Numai decătu după-ce au ajunsu la Hofburg monarhul nostru a făcutu o vizită împăratului Wilhelm II. După acesteia împăratulu germanu a făcutu vizite archiducilor. La 1/2 11 ore înalțulu oșpe a mersu la ambasada germană unde și-a exprimat mulțămirea sa pentru minunata primire, ce i-se face. A mersu apoi la biserica Capucinilor unde a depus o corónă pe mormentu fostulu moștenitoru Rudolfulu, a făcutu apoi o vizită contelui Kalnoky, ministru comunu de esterne.

Cătră amădi împărații au plecatu la Schönbrunn. Cu ocazia acesta încă le-a făcutu poporațiunea mari ovaiuni. La Schönbrunn împăratulu germanu a fostu primitu de monarhul nostru, care mersese mai înainte, de regele Saxoniei, care a sositu în aceeași zi în Viena, de marele duce de Toscana, de principele Leopoldu de Bavaria și de Archiducele Carolu Ludovicu.

Aici s'a datu unu dejun la care au asistat 38 persoane. La orele 3 suveranii și celelalte persoane au mersu în trăsuri la gara de Hetzendorf, apoi au plecatu cu unu trenu specialu la Mürzschlag, unde facu vânătoare.

Sosirea împăratului germanu la Viena e salutată de tôte diarele cu căldură. „Fremdenblatt“ dice, că alianța, care dă garanții de pace aduce folosu tuturor națiunilor. „Neue Fr Presse“ dice, că entusiasmulu orașului Viena este talmăcirea în limba populară e toasturilor și discursulu dela Gravenstein în Silesia. „Vaterland“ dice, că alianța, care pune capetu grijei, ce dominază Europa de unu véc, nu va puté fi nici odată desființată.

Astfelu s'a petrecutu visita, ce împăratulu Germaniei a făcutu monarhului nostru în Viena.

Cuvântarea

rostită cu ocaziunea deschiderii adunării generale a despărțementulu XI alu „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, de d-lu Alimpu Barbolovicu, directorulu acelu despărțementu.

Onorat Adunare! Știința și religiunea suntu cei doi felinari, cari conduc destinele omului prin punerea în activitate a celor doi factori, adică inima și mintea, cu cari a dăruitu Creatorulu pe omu spre a-lu distinge de celelalte viețuitoare, ca pe chipulu seu, pentru-că a voit Dumneșu să fiă între tôte creaturile una, carea să sémene cu Dumneșu, să fiă rudeniă cu Creatorulu seu, și acestă ființă și acestă creatură ferocită e omul; pentru aceea îl numesc pe

elū cuvântulu adevărulu eternu „dii estis vos“. („D-șei sunteți voi.“)

Religiunea e de-odată cu genulu omenescu, pentru-că ea e înscrisă prin degetulu Creatorulu în inima omului, până când știința s'a născut în timp, dér și știința adevărată se pôte numi flica religiunii. Devisa religiunii este 'a demarca, țese și susține relațiunea între creatură și Creatorulu seu, a forma prin legăturile iubirei nu numai familia casnică ci și familia cea vastă a societății omenesci, a defige scopulu finalu alu omului. Știința cea adevărată, în tótă privința corăspundătoare mării lui Dumneșu, demnității și scopulu finalu alu omului, se datéză dela împlinirea opului rescum-părării némului omenescu.

Și până la venirea lui Christos în lume a fostu știință profană, însă aceea nu numai că nu da mână de ajutoru religiunii spre împlinirea misiunii sale sublime, ci o împiedeca statorindu concepte false și incompatibile cu mărirea ființei supreme și cu demnitatea omului, și mai pe susu de tôte știința profană nu avea concepte și principii clare despre cultulu datoritulu lui Dumneșu. Inse a răsăritu soroale adevăratei științe în muntele Golgotha, revărsându-și rațele sale binefăcătoare peste întregulu rotoșu alu pământulu, pentru-că Christos rescum-părându pe omu de sub blăstemulu cerului, a desrobitu inima și mintea omului din lanțurile rușinoșe ale păcatulu și din negura nesciinței. Religiunea întemeiată prin Christos a nobilitat simțimintele inimei omenesci și a curățit mintea omenescă de conceptele false, cari le avea omenimea despre Dumneșu și de aprupele seu. Religiunea creștină a învățat pe omeni, că nu numai celū avut și puternic e omu, ér celū miseru și sclav e menit să fiă nutrementu fiarelor selbatece, și plânsulu și vaetulu lui celū storsu prin sfășierea mădulărilor lui să înlocuească musica spre desfătarea tiranilor. Inainte de venirea lui Christos omenimea n'a cunoscutu lacrima în ochiulu și suspinulu în sinulu de aprupelu seu, pentru-că n'a știutu, că are de aprupe.

Istoria, acestu martoru ocularu alu evenimentelor, ne arată, că poporele prin cultivarea unilaterală a minții s'au înălțat la unu gradu înaltu alu științei, dér totu ea ni-a conservat pe paginile ei icóna jalnică zugrăvită prin penelulu fidelu alu timpului, cumcă poporele antice, cari au lăsatu necultivat terenu inimei, când străluciau mai tare în rațele gloriei câștigată prin ascuțitulu sabiei, lăpădându religiunea și virtutea: s'au rostogolit prin pieșul decădinei morali în noianulu corupțiunii, unde și-au aflatu mormentu eternu.

Ore despre aceea, că părăsirea religiunii, virtuții și a moralității chiar și pe poporul, care escelează în știință, îl duce la decădinta, nu este unu exemplu frapant soroale Romei antice, carea — din culmea mării sale, la care au înălțat sabia și știința devenind modelulu lumii antice — a decădut cu totul prin lăpădarea virtuții, precum arată Montesquis în opulu seu: „Mărirea și decădinta Romanilor“. („Grandeur et decadence des Romains“.)

Dér se venim mai aprupe de timpurile nostre, se privim la Francia. Care națiune a fostu mai dătătoare de tonu în Europa civilisată în timpurile mai noue, decătu Francia, care prin știință s'a înălțat la gloriă, inse scoțendu religiunea, virtutea și educațiunea religioasă-morală din instituttele sale și din familiă, a esilat pacea și binecuvântarea din familiă și țera. Seu nu e nou și celū mai palpabilu exemplu soroale Italiei, care până când religiunea și știința luminau ca două felinare în inima ei, înainta pe cariera prosperității spirituale și materiale și înfloria; ér ad, după-ce a purtat resbelu în contra religiunii și virtuții, mărirea și prosperitatea a înlocuit omulirea, stagnarea și miseria.

Religiunea e fundamentulu familierulu, statelor, orașelor, poporelor și

némurilor, ea a formatu prin legătura iubirei familia vastă a societății omenesci, ea a înfrățit poporele.

Dér se venimu acasă.

A fostu timp, când poporul român n'a avut știință, dér a avut religiunea, a avut credință, așa că se pot aplica și la poporul român cuvintele Rescumpărătorulu: *O popor! mare este credința ta, credința ta te-a mântuit.*

Așa e; credința în Dumneșu, credința în puterile sale și speranța în viitoru l'a mântuit pe poporul român din lupta cu desastrele seculare. Religiunea a susținut în sinulu poporulu român clenodiile cele scumpe: limba, naționalitatea și datinele strămoșesci. Religiunea și biserica a întăritu pe poporul român, că deși uda brazda cu sudori mestecate în sânge, totuși nu se îmbrănci sub crucea iobăgiei. In timpurile desastroșe n'a avut poporul român inteligență mirénă, ér pe care a avut-o a fostu: „rari nantes in gurgite vasto“, pentru-că timpurile funeste îl opriau dela școlă, și schintăna științei o acoperia sub spuza suferințelor sale atât clerulu, cât și biserica și religiunea spre a-o preface, în timpu mai favoritoru, într'unu focularu, deși modestu alu, științelor și alu culturii.

Cine nu știe, că unu astfelu de focularu modestu a fostu Blașul cu archierei și de eternă memoriă și cu umiliții călugari Basiliți! Din acestu focularu s'a răspândit știința și cultura, și încă cultura națională română nu numai dincolo, ci și dincolo de Carpați. Și cine au fostu pădătorii focularulu vestalu alu științei și culturii românesci, decătu noi Archierei și clerulu român, cari au frântu fiiloru națiunii nu numai pânea spirituală, ci și materială; documentu viu sunt fundatiunile de pâne pentru studenții bunți dér s'eraci, ale demnilor archierei de piă memoriă Bobu și Vulcanu, din cari și ad, se ajutoră fii ai bisericii și națiunii române. Archierei și clerulu bisericii nostre pentru cultura națională au suferit și martiriu și esiliu, și fructele ingeniului și inimei lor — știința — au purtat-o subsuora și în esiliu, ca să nu peră, ci să devină moștenirea națiunii și a bisericii; dér lacrimile lor au fostu ca o rouă rodnică pe terenulu culturalu alu națiunii nostre. Răsufându națiunea și biserica noastră mai liberu, archierei și clerulu bisericii române gr. cat. liberați din cătușele sclăviei, au putut desvolta o activitate mai fecundă pe câmpulu culturii poporulu român.

Documentu ne este despre acesta istoria bisericii nostre, care ne înfățișeză pe archierei și pe cleru ca pe totu atâția apostoli ai culturii naționale, așa că cu frunte senină se pôte dice, că istoria némului românescu din trecut e bisericescă, deoarece numai bărbații bisericii au putut desvolta activitate, deși, judecându după împrejurările de astăzi, modestă, dér după împrejurările funeste de atunci — îmbucurătoare și promițătoare de viitoru.

Cine dér ar cuteza să dică că nu biserica și religiunea au născut cultura și știința în sinulu poporulu român, și că nu ea a crescutu inteligența română pe numai bisericană, ci și mirénă, — pe această iubită primogenită fică a sa dela care ea răsplată pentru durerile născerei și pentru sudorile creșterii, așteptă cu dreptu cuvântu ștergerea lacrimilor de pe fața sa brăzdată de suferințe și alinarea suspinelor peptulu seu sguduitu de furtune, pentru-că inteligența nici unei națiuni nu datoresce atâta bisericii și religiunii sale, ca inteligența română.

Dér se venim și mai aprupe în apretările nostre.

Ore nu mintea și inima archiereilor bisericii române, Alexandru și Andreiu, au născut ideea salvătoare și regenerătoare de poporul român, prin întemeierea „Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporulu român“

care ideii încălzită de rațele sôrelui iubirei inimelor bărbăților națiunii române și rouată de sudorea bărbăților laborioși, precum și de darul ceros, aș se înalță din mijlocul terenului cultural al națiunii române ca un arbore falnic înfrumșetată cu flori și cu fructe îndulcitoare de viață spirituală a fiilor, și promițător de viitorul mamei națiunii. Un surcel din acest arbore nobil, altu prin însăși mâna mamei națiunii, în trupina peptului moral al poporului român din Sălagiu, este și despărțământul XI. pentru literatura română și cultura poporului român. Arborele literaturii și culturii române, de pe care e rupt acest surcel, a fost răsădit în terenul națiunii la inițiativa și prin conlucrarea conducătorilor bisericești și religioși, prin urmare și surcelul celălalt în terenul cultural al poporului român din Sălagiu numai așa va putea prinde rădăcină adâncă, va putea crește, înflori și fructifica, decât va fi încălzită de spiritul religioși. Dacă în trecut biserica și religioșii au fost scutul poporului român sub durata timpurilor desastroase; decât biserica și religioșii au născut cultura și crescut inteligența noastră, e condiție sine qua non pentru viitorul cultural al națiunii și poporului român ca cele două felinarii, al religioșii și al științei, să le poarte înaintea poporului în mod paralel, și deodată bărbății chemați de Providență spre continuarea opului regenerării născutului românesc prin religioși și știință; e de lipsă, ca pe catedrele tuturor institutelor noastre culturale și a școlilor menite pentru creșterea surescenențelor națiunii de ambe sexe să lumineze într-o măsură făclia științei și a religioșii; e necesitate imperativă, garantată de viitorul și înflorirea aședămintelor noastre culturale menite pentru creșterea fiilor și a fiicelor națiunii noastre, ca acelea să fie puse sub aripa scutitoare de viscole a bisericești și religioșii noastre, pentru că aș abia aceea e al nostru, ce e legat de sinul bisericești.

Felinarul religioșii trebuie să lumineze deodată cu cela al științei și culturii populare și pe carierele vieții sociale și familiare a născutului nostru. Rău s'ar înșela, care numai ar cuteza a presupune, că știința poate înlocui religioșii, sau că e destul a cultiva mințea, er inima a o lăsa să se înțelenească; deorece știința fără religioși produce și crește tiranii cei mici și mari, îl face tiran pe pruncu față de tată, și pe tată față de pruncu, pe frate față de frate, pe soră față de soră, pe bărbat față de muere, pe muere față de bărbat, ca să nu mai amintesc toate desastrelor, cari înundă societatea omenescă din partea acelor, cari sunt chemați a-o conduce în una sau altă sferă, și au știință, der n'au inimă, pentru că religioșii n'a cultivată și n'a nobilitat simțămintele depuse de cătră mama natură în inimile lor.

Ne plângem, că lumea e rea; se plângu părinții, că n'au bucuria în prunc; lăcrămeză soții, că n'au mângăere în căsătorii; blastămă prietini și numele de amici, pentru că amicii le ruină viitorul. Der de unde isvorăsc toate aceste lacrimi și suspinuri? — Din isvorul veninos al creșterii nereligioșii, adică a culturii moderne despoiate de religioși. Ce însemnă în colonele diarelor sinuiderile cele îngrozitoare prin revolver, ștrângu, săritu în apă și inveninare, în toate treptele și vârstele omeniei, decât nu lipsa creșterii religioșii-morale?

Onorată adunare! De ce e mai grea sôrtea unui popor, de aceea are lipsă de mai mare tăria sufletescă spre a putea învinge greutățile și a suporta crucile vieții, er tăria sufletescă o însufă în pieptul unui popor creșterea religioșii. Și ore este popor, care să se lupte cu mai multe și mai grele cruci, decât poporul român țeran? Deci să-i dăm poporului român cultură, der cultura

religioșii-morală, pentru că religioșii a fost în trecut singurul lui adăpost! Religioșii și cultura religioșii-morală îl îmbracă pe el în prezentu cu armele virtuților: laborioșii, temperanței și parsimoniei; cultura religioșii-morală îi va croi și asigura viitorul și-l va înrola ca pe o națiune în concertul popoarelor Europ i civilizate.

Onorată adunare! Edificiul moralo-spiritual al renascerei unui popor prin știință, nu se poartă ridica într'un an, ci spre înălțarea aceluia se receră decenii, ba seclii, însă neîntrerupt și în totă ziua și cu toții trebuie să lucrăm la construirea aceluia.

Nu noi, ci geniul națiunii noastre, condus de spiritul național, este arhitectul acestui edificiu; noi suntem numai măștri secundari și țileri, rolurile muncii ni sunt împărțite tuturor după sfera de activitate, ce o avem, să lucrăm cu toții, pentru că înaintea tribunalului națiunii și al Dumneșului popoarelor nici o poziție socială, fi înaltă, fi mică; fi bisericească, fi civilă; fi oficiosă, fi independentă: nu ne poartă mântu și scusa de datorință sântă de a concurge cu puterile noastre spirituale și materiale la ridicarea acestui edificiu, menit de provedință, ca să fie scutul mamei noastre națiunii în timpurile viforose. Cu toții trebuie să lucrăm, deorece au venit la acea convingere popoarele lumii, că puterea și facultățile culturii sunt răsădite în corpul moral în ființa fiecărui popor prin mâna lui Dumneșu și nu trebuie împrumutată de aiurea, precum nici cultura, după cum făceau până acum popoarele, că împrumutau și importau cultura străină și după un timp anumit se pomeniau, că li-au rămas numai dătinile și păcatele străine importate cu cultura.

Cultura adevărată și trainică își are de fundament limba mamei, limba națională. Ori doră băiașul din altă baia să duce aurul în baia sa? Nu! El îl sapă din propria fodină, der îl costă muncă stăcătoare de sudori crunte, și noi din baia inimii și ingeniului poporului nostru — care ascunde în straturile sinului său toate facultățile bune și frumoase — trebuie să săpăm, să producem aurul curat al culturii popoarelor; așa der cu toții suntem dator a ne scorb în acea mină, fără a umbra după scuse, pentru că de scuse se folosesc numai trantorii națiunii.

Aș nu numai unii, ci însăși societatea, însă și națiunea se cultivă și crește pe sine, și cine e mădular în corpul ei moral, e dator să simț, cugete și să lucre precum pretinde ea, decât nu voese, că însuși corpul moral, de care se ține, să-l scuture de pe sine ca pe un mădular putred. A iubi poporul din care am eșit și pe mama noastră națiune, carea ne-a născut, e acea virtute, carea s'a picurat în isfletul nostru din lacrimile divine ale Mântuitorului lumii, vârsate din iubire și durere pentru sôrtea născutului său.

Renascerea și răscumpărarea pretinde sacrificii. Dacă voim deră, ca barem strănepoții noștri să devină în poziția fericită, de a vedea poporul român fericit prin cultură, înainte de toate să sacrificăm și să înălțăm neîncrederea și egoismul, cari au înghițit multe întreprinderi folositoare și sante, și se îmbrățișăm, chiar cu sacrificarea dorințelor inimii, ceea ce pretinde dela noi binele națiunii și al bisericești noastre. Să înălțăm pe piedestalul inimilor noastre altarul virtuților solidarității, și pe acel altar toți, mici și mari, bărbăți și femei, să aducem pentru cultura născutului nostru sacrificiile ingeniului, inimii și averii noastre. Să ne înrolăm sub drapelul „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, înălțat în mijlocul nostru prin însăși mâna sântă

a mamei noastre națiunii, înscriindu-ne de membri ai aceleia, precum suntem membri ai uneia și aceleiași mame!...

Prigonirea muncitorilor români de pe la fabrici.

Clușiu, Septevre 1890.

Domnule Redactor!

Mai zilele trecute aușiam pe nisele bieți țerani români plângându-se asupra greutăților și necruțării, cu care sunt tractați muncitorii români dela fabrica de celuloze din Zărnești, așa, că făcându-li-se imposibilă suportarea greutăților, mare parte dintre ei au fost siliți să părăsescă fabrica, lăsându-se le ocupe locul muncitorii sēcui, probabil amesurată dorinței exprimate de ministrul Baross.

O altă plângere Vă împărțesc cu privire la muncitorii români aplicați pe la diferite fabrici din Clușiu, mai ales însă la fabrica de tutun.

La această fabrică sunt ocupați pe și câte o mie până la două mii de muncitorii, cea mai mare parte femei, dintre cari trei din patru părți sunt Români. Acești nenorociți Români sunt tractați cu atâta asprime și neîncredere, încât mulți sunt siliți a abdice de această pâne amară, rămânând pe strade fără ocupație. Li-se subtrage din simbră și, ce e mai mult, le este oprită a gră și numai o vorbă, în limba românească.

Românul cu Românul e silit să vorbească în fabrică numai ungurește și e vai de cei ce nu știu ungurește, căci pe aceștia i maltratează, îi batjocoresc, îi fluera și în cele din urmă îi alungă din fabrică.

Deoc se întâmplă, ca vre-unul dintre muncitorii chiar și numai să salute pe actualul director al fabricii în limba românească, la moment este dat afară din lucru.

Etă, așa sunt răsplățiți sërmanii muncitorii români de pe la fabricile dela noi, în schimbul ospitalității și a celei mai umane tractări, cu care sunt împinați de pildă muncitorii Sēcui din partea fraților noștri de dincolo de Carpați!

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din Bănat, Septevre 1890.

Stimate D-le Redactor! Vreu să Vă arăt prin un viu exemplu, cât de mult poartă să facă pentru binele și înaintarea unei comune un învățător, care în adevăr este pătuns de sfânta lui chiamare și care cu stăruința lui de fieru scie să meargă înainte, neperdându-și curajul în fața multelor greutăți și pedeci, cu cari de regulă au să lupte învățătorii noștri.

Un asemenea vrednic învățător este d-lu Georgiu Tomi din Cuvesci, care pe lângă toate că nu s'a prea bucurat de spriginul și încurajarea celor ce erau în fruntea comunei, mai ales a primăriei, și pe lângă toate că la păsirea sa în această comună ca învățător găsi șola într'o miserie foarte mare, er lăfa învățătorului a fost și este încă și aș așa de mică, încât numai din ea e cu neputință a se susține un învățător: d-sa însă nu s'a descurăgiat și nici nu și-a pus de gând să părăsescă comuna, căutându-și un post mai bun, precum au făcut alți antecesorii ai d-sale, ci din contră, d-lu G. Tomi s'a pus pe lucru, silindu-se a direge cele stricate și a face bun din ce e rău, îmbunătățindu-și el însuși viitorul și câștigându-și prin faptele sale un titlu de recunoscință înaintea conlocuitorilor săi din comună.

Astfelu prin stăruința continuă a d-lui Tomi, șola s'a pus în regulă, s'au făcut la ea mulțime de îmbunătățiri, s'au ridicat aparate de gimnastică. Ne mai sciind cum să facă bani, a arangiat însuși deosebite petreceri, din al căror venit a cumpărat mai multe unelte și cărți de șolă. Ceea ce e mai mult, acest

brav învățător a înființat în comună sa și un cor bun de plugari, al cărui diriginte este și acum, și pe lângă acestea, d-sa a pus temelie unei bibliotecii populare pentru folosința învățătorului, școlarilor și a corului.

Toate acestea le-a făcut d-lu Georgiu Tomi numai în decurs de vro-o 5 ani, de când se află ca învățător în această comună.

Cât pentru împlinirea datorinței domniei-sale în ceea ce privește instrucțiunea, nu mai amintesc nimic, căci rezultatul vrednic de laudă, ce l'a arătat acest învățător cu ocaziunea esamenului de astă-vără, s'a publicat în colonele „Gazetei” și este cea mai deplină dovadă despre sîrguința d-sale și pe acest teren.

Nu mai e de lipsă să amintesc, că un învățător, pentru a putea arăta asemenea progrese, are neapărată trebuință de spriginul și conlucrarea preotului său, ceea ce, spre onora preotului din locu fi dîst — nici nu e lipsit. Lucrarea în armonie și bună înțelegere a acestor doi conducători ai poporului român din Cuvesci, lasă a se spera în viitor totu mai multe asemenea fapte vrednice de laudă.

Nu-mi rămâne, decât să doresc, ca d-lu învățător Georgiu Tomi din Cuvesci să aibă mulți imitatori între învățătorii noștri români, căror însă pentru a putea dobândi asemenea rezultate, li-aș sfătu mai întâi de toate, ca să nu se tot strămute dintr'un sat în altul, ci să rămână în același post și în aceeași comună, pentru că lucrările începute să și-le potă duce în deplinire, căci numai așa vor putea învățătorii noștri să se bucure odată de rōdele muncii lor, care bucuria apoi este mai pesus și mai fericitoare decât toate averile lumesci.

Reuniunea a II-a de înmormântare în Deva*)

A IV adunare generală a acestei Reuniuni s'a ținut în 17 August a. c. după ameză la 4½ ore în sala primăriei, luând parte 63 de membri.

I. Scopul reuniunii e: „a da ajutor recerut și a îngriji de înmormântarea cuvenită a membrilor săi” (§ 1).

Ajutorul e totdeuna în bani gata, cari se dau moștenitorului său celui îndreptățit cu ridicarea banilor, pe lângă înapoierea cărției de membru și constatarea medicală a casului de morțe.

Intrarea în reuniune e admisă acolora, cari au 18—60 ani, sunt sănătoși și onești, fără deosebire de stare socială ori confesiune, bărbăților și femeilor deopotrivă, cari laolaltă își exercită dreptul de alegere. Usul e, ca atăt oficialii, cât și comitetul administrativ să fi compus numai din bărbăți, der statutele admit și alegerea femeilor.

La intrare se plătesc 1 fl. taxă de înscriere, și de câte-ori mōre câte un membru, plătesc membrii în viață câte 30 cr. competențe, din cari 25 cr. rămân proprietatea fiecărui membru, care a plătit, și 5 cr. reuniunii, astfelu ajutorul fundamental de 50 fl. 25 cr., creșce la 50 fl. 50 cr., 50 fl. 75 cr. și așa mai departe; până ce membrul în viață totu plătesc câte 30 cr., își agonisesc și câte 25 cr. Celu ce trăsce mai mult, a plătit și mai multe competențe, der are să primescă și moștenitorul sumă mai mare. Celu ce va plăti 300 casuri de morțe decurse=90 fl. (cam în 25—28 de ani), nu mai plătesc competențe reuniunii și i-se răspunde moștenitorului 125 fl., adică a plătit membrul în viață creșce 90 fl., în 25—28 ani, și primesc moștenitorul 125 fl. v. a. deodată.

II. În înțelesul statutelor, din fondul de rezervă se pot ajuta și alte

*) Intârziată din cauza lipsei de spațiu — Red.

scopuri filantropice. Astfel în anul 1888 s'au dat pe sarma copiilor săraci dela școala gr. or. din loc 10 fl. ca să li-se procure îmbrăcăminte, ér la colecta bisericeii gr. or. din Beiușu 1 fl.

III. Averele reuniunii în bani gata: La 5 Decembrie 1886, 40 fl.; la 31 Decembrie 1887, 442 fl. 24 cr.; la 31 Decembrie 1888, 578 fl. 6 cr.; la 31 Decembrie 1889, 639 fl. 15 cr.

IV. Ajutóre împărțite: dela 5 Decembrie 1886—31 Decembrie 1887: la 11 membri morți 565 fl. 25 cr., până la 31 Decembrie 1888 la 10 membri, morți 542 fl., până la 31 Decembrie 1889 la 13 membri morți 738 fl. 50 cr.

Cu totul s'au dat pentru 34 morți 1845 fl. 75 cr. Dintr'acești membri 23 au fost gr. or., 2 gr. cat., 6 rom. cat. 3 ev. ref.

V. Numărul membrilor dela 5 Decembrie 1886—1887, 308 membri; în 1888, 318 membri; în 1889, 326 membri.

Raportul general din anul 1889 cuprinde următorul pasagiu: „precum vedem, reuniunea noastră are toate condițiunile de o viață rodnică și tinde cu pași siguri spre înaintare, încheiându cu spesele mai mari de organizare, cu anul 1890 reuniunea a intrat, provădută cu toate cele de lipsă, în stadiul dorit de ași urma cu liniște și siguranță un curs normal de dezvoltare“.

Majoritatea covârșitoare a membrilor reuniunii constă din țărani și țărance, apoi industriași și puțină inteligență. Cu deosebire păturile sărace ale poporului formeză contingentul cel mare al reuniunii, carea e chemată a scote țărănimea săracă din orașiu din ghiarale cămătarilor și astelă-o feri de ruinul ei material.

Scimă bine, că tocmai înmormentările costisitoare ruineză mai mult poporul; prada ce se face pe la pomenele noastre este cunoscută. Altă bine rezultă și pentru biserică căși încasază regulat taxele clopotelor și a utensiliilor, ér preotul și personalul ajutător își ridică și el stola obișnuită, astfel și neajunsurile dintre parochi și poporen, provenite din neincasarea stolei la înmormentări, pot fi cu desăvârșire leucite prin reuniunea de înmormentare.

Poporul, biserica, școala, preotul și învățătorul său cantorul imprumutat își pot ajuta prin astfel de reuniuni.

De aceea ar fi de dorit, ca această instituțiune engleză, ce există de peste 100 ani și la Sașii dela noi, să fi generalizată și la poporul nostru: preoții și învățătorii, advocații și proprietarii sunt chemați să începă înființarea acestor reuniuni.

Din mai multe părți am primit cercări pentru a da deslușiri și a-le trimite statutele și cu plăcere constat, că adă una reuniune funcționează în Orăștia, cu altă sistem, și alte patru sunt în stadiul formațiunii.

Dela făcere casă de mörte se dau honorare: directorului 2 fl.; cassarului 2 fl.; secretarului 1 fl. 50 cr. Anul trecut am avut 13 casuri de mörte.

Incassarea competențelor de 30 cr. o implinesce portărelul, care de câte-ori mörte vre-un membru al reuniunii, își capătă câte 4 fl. simbră. Astfel portărelul, care e totodată și cronicul nostru, a primit anul trecut dela 13 casuri de mörte 52 fl., pentru convocarea comitetului administrativ, inmanuări la restanțieri și membri șterși, controlul general al cărților ș. a. deosebit 16 fl., laolaltă 68 fl. v. a.

VI. Constituțirea pentru periodul 1890—1892. Întrăga constituire a periodului al II-lea pe anii 1890—1892 s'a îndeplinit, ca și cea dintăiu, dela 5 Decembrie 1886, cu aclamațiune.

1. Funcționarii au rămas următorii: a) director: d-lu Alecsie

Olariu advocat, realesu; b) cassar: d-lu George Nicoră preot, dintru început alesu.

2. Comitetul administrativ:

1. Drd. Petru Drăghici, 2. Kováts András sen. 3. Loghin Ardelenu, 4. Nichitá Luculeta, 5. Nicolae Benea, 6. George Duma, 7. Stanciu Nicolae, 8. Petru Merina, 9. Borbély Márton, 10. George Ardeanu, 11. Ioanú Ciontea și 12. Ilarion Bontilovici. Suplenți: 1. Hermann Kálmán, 2. Mallász Eduard, 3. Rotișu Nichita. 4. Alesandru Gila, 5. Daniil Susanu, 6. Petru Gila.

Deva, 27 Augustu 1890.

Secretarul:

Augustu A. Nicoră, m. p.

ECONOMIA.

Cum se aramă pământul.

Gradul de inclinare al brezelor influențază foarte mult asupra bunății arăturilor; așa s. e. nisce brazde culcate de totu pe pământ s'au nisce brazde drepte produc rezultate diferite.

După deosebite experiențe făcute, s'a dovedit, că arătura înclinată de 45° trebuie preferită unei arături culcate séu drepte. În adevăr, scimă că scopul general al arăturilor este a aerisa pământul, a'l mobiliza și a distruge buruienile, prin urmare, arătura cea mai bună este aceea, care espune o mai mare suprafață de pământ influenții aerului, care permite grapei de a se înfige mai bine și care lasă câtă mai puține rădăcini de buruieni ca să se potă prinde din nou.

Arătura înclinată de 45° implinesce aste deosebite condițiuni. Mai întâi brezele în astă pozițiune dau o dezvoltare îndoită, decât brezele răsturnate de totu séu ca cele drepte. Pe de altă parte, arăturile înclinate de 45°, unghiurile fiind foarte ascuțite, grapa lucrăza cu mare înlesnire și deosebitele breze și straturi de pământ se amestecă foarte lesne. În celelalte 2 feluri de arături nu putem ajunge la aceste rezultate decât prin grăpări adenci și repetate. Stêrpirea rădăcinilor buruienilor se face asemenea multă mai lesne prin arăturile înclinate de 45°.

Lărgimea brezelor de pământ trebuie să fi în raport cu adencimea arătorei, căci dacă breza este prea lată, atunci nu se întorce destul de bine, și prin urmare nu se implinesce scopul arătorei. După observațiunile făcute, s'a dovedit, că lărgimea trebuie să fi cătră adencime precum 3 : 2; adencă, că atunci când breza are o adencime de m. 0,20, trebuie să aibă și lărgime de m. 0,30.

Acastă regulă are însă și ea orecari excepțiuni, așa s. e. când este vorba de a sparge un pământ și a ara, prin urmare, la o adencime de 30 centimetri și mai bine uneori, e cu neputință ca lărgimea brezei să fi în proporțiune cu adencimea, fiindcă plugul ar întorce-o anevoe, și ar fi și greu de grăpată.

— În asemenea casuri, se dá adencimea brezei cerute, ér lărgimea se ia mai mică. Toți plugarii când fac arăturile iau un loc de 15—20 metri lățime, și de o lungime de 400—500 metri, deschid o brăzdă pe latura locului din dreapta, la capul locului ocolește cu plugul fără să lucreze până la latura locului din stanga, mergu cu brăzda erăși la capul de plecare al locului, și aci erăși întorcu brăzda primă, așa, că la ambele capete ale locului plugul întorcându-se fără să are de atâtea ori câte breze trebuie să facă în lățimea locului. Dacă am face un mic calcul, de câteori se întorc vitele și plugul la ambele capete ale locului, negreșit am ajunge să fim convinși, că se perde 100% din timpul și munca vitelor. Din acesta putem să resumăm, că un agricultor mai mare, cu sistemul arătorei de astădi, ară cu 10 pluguri pe an aproximativ, 400 hectare: dacă însă nu s'ara în sistemul de astădi, negreșit, că în loc de 400 hectare; ar puté să are 440 hectare; și dacă vom merge cu calculul la întreaga suprafață pe pământ, ce se ară în părțile noastre, am avé un rezultat de pierdere foarte mare.

Pentru a se înlătura acestu rău, este bine ca locurile, ce sunt destinate a se ara, să se împartă în figuri pătrate, să se brezeze pe perimetrul acestei figuri, și mergendu cu breze în continuu de juru împrejur, ajungem la mijlocul locului arat completu. Cu o astfel de arătură, ajungem ca plugul să mergă necontentit pe brazdă, să facem economia întorsului la capul locului, și să evităm relele breze, ce se vedu astădi la fiă-care cap de loc. Acestu sistem se întrebunțază în toate țerile unde populațiunea a înțeles maxima economisului. I. Baptiste Say, că meritul agricultorului este: „că cu o muncă și un capital puțin se produc multu“. Din acestu adevăr, pe care cred că-l cunosc fiă-care cultivator de pământ, trebuie, cu o oră mai înainte, să aplicăm toate mijlocele posibile și economice, care nu produc multu cu o muncă mică.

Până aci am vorbitu, pe scurtu, despre arături, totuși însă trebuie să fim foarte convinși, că dela operațiunile arăturilor depinde totu restul muncilor agricole, ce e de lipsă la cultura fiă-cării plante. Cultivatorul de pământ trebuie să fiă cu multă prevedere, să se conforme cu toate împrejurările, care lă inconjoră, să nu lase ca munca și capitalul séu să se perdă prin simpla neprevedere și nepăsare.

Învățatul economislu franceș D. Passy, vorbindu despre capitalul și munca ce trebuie să pue un agricultor în exploatare, dice: „Între totu industriașii cultivatorii de pământ sunt acei, cari au trebunță a întruni cunoscințele cele mai numeroșe și cele mai variate, de a combina cele mai multe idei și noțiuni în întrebunțarea facultăților productive de care dispun, de aceea au și atata vigoare și justetă de spirit. Acesta însă nu e totu; operațiunile agricole ceru avanse considerabile, care intră târziu napoi; făcarea întreprindere are pericolul séu; o miă de întâmplări, independente de voința omului, amenință necontentu și câteodată chiar facu de se perd recoltele de totu; și fiindcă trebuie să fiă cineva în rezervă mijloce spre a repara pagubile, ce se pot ivi dela un momentu la altu, toate se unescu pentru a face din cultivator nisce omen, cari iubescu ordinea, cari sunt prevedători, prudenti, economi; și influența acestor calități se manifestă în toate argumentele, în toate hotăririle ce cere eseroțiul profesiei lor“.

Operațiunea arătorei despre care vorbirăm până aci se face cu plugul.

Plugul este prima mașină agricolă destinată pentru arătura pământului. Să studiam mai întâi acestu instrumentu din toate punctele de vedere, din ce părți se compune el, și dacă pôte satisfaca cerințele unei bune arături, cum și diferența între plugul de lemn și cel de feru.

Toate plugurile de feru se compun din următoarele bucăți: 1. Brezdarul. 2. Cuțitul, 3. Cormanul, 4. Plasa ori talpa, 5. Grindeiul. 6. Coarnele, 7. Regulatorul, 8. Birta și 9. Piciorul.

1. Brezdarul este una din părțile plugului, care tae brăzda pe dedesuptu în modu orizontalu. Prima condițiune ce trebuie să implinescă brezdarul este ca să aibă tășul înclinat, cu orizontala, care represintă direcțiunea mișcării; în această pozițiune brezdarul depărtéza obstaculul și se înfige sub brăzdă mai lesne decâtu decâtu tășul ar fi paralelu cu orizontala. Formele ce se dau brezdarului sunt: 1. O formă, care ar avea tășul drept liniat. 2. O formă cu tășul curb, care represintă o mai mare înlesnire de înfigere. 3. O formă erăși mai curbă, bună pentru rolul ce nu au putere. 4. O formă americană trapeze.

Prin aceste 4 forme de brezdar, cel mai de preferit și usitate sunt: formele trapeze americane și forma cu tășul drept liniat.

Brezdarul se face de feru séu fontă; ér la tășu i-se pune oțel. El se leagă de birta plugului cu 2 șurupuri, și în alipire ca continuare a cornului. Lățime

mea nu trebuie să fiă, ca și brăzda arătorei ce facem.

2.) Cuțitul séu ferul plugului, e destinată a tăia brăzda verticală, se ficesză pe grindeiul plugului, pe partea opusă a cormanului. El nu trebuie să intre în pământu, decâtu pe jumătate din adencimea brezei. — Forma lui este la partea superioară, unde se leagă de grindeu, mai grósă, ér la partea, care trebuie să tae brăzda, este ascuțit. Pozițiunea lui pe grindeu este oblică de vârful tăiosu înainte și de partea legată de grindeu înapoi.

3.) Cormanul, (deasa urechia, ori întorsătorea este destinată a întorce brăzda, tăiată de cuțit și brezdar. Pentru-ca brăzda să fiă întorsă în bune condițiuni și gradul de inclinare, ce la plugurile de lemn se pune cormanu dintr'o scândură dreaptă. Acestă formă de corman este de dorit a se înlătura, căci după toate încercările practice și sciințifice, s'a constatat, că cornul unui plug trebuie să aibă formă elisoidală, adencă acea formă sucită, care o vedem la cormanele plugurilor de fier; numai singură această formă elisoidală pôte să satisfacă cerințele unei buni arături.

4.) Plasa este partea plugului, care se terece pe fundul brezei, și totu pe ea se ficesză birta și piciorul plugului, d'asupra cărora se ficesză grindeiul. Lungimea plasei pôte fi de 0,70—1 m., ér lățimea de m. 0,04. Călcăiul plasei, séu extremitatea din napoi, prin multă frecare pe pământu se uséză; unii constructori au făcutu călcăiul mobilu, spre a se puté înlocui.

5.) Grindeiul este partea plugului, pe care se aședă toate celelalte bucăți, elu dá direcțiunea plugului; cu câtu grindeiul este mai lungu cu atât plugul are un mers mai regulat. De grindeu se légă piciorul, birta, cuțitul și regulatorul, séu rotilele.

6.) Córnele sunt 2 bucăți de feru séu lemn, aședate la partea posterioară a grindeiului. Ele servescu a dá direcțiune plugului.

7.) Regulatorul este partea plugului de diferite forme, și aședată la capul grindeiului, elu slujesce a nu lăsa capul grindeiului să cadă pe pământu; aceste regulatöre se întrebunțéza la plugurile fără rotile.

8.) Birta este partea plugului de care se légă grindeiul, cormanul și brăzdarul.

9.) Piciorul este partea plugului de care se légă partea posterioară a grindeiului și plasul. Acestu picior, la unele sisteme de pluguri, servă și ca regulator a se dá adencimea brasdei, în acestu cas elu pêtrene prin grindeu, și prin 2 șurupuri, lasă séu ridică capul dindărăt al grindeiului.

Toate plugurile în generalu fiindu construite din aceste părți, se vedem acum la care sisteme de pluguri sunt mai bine aședate și mai bine construite. (Va urma).

MULTE ȘI DE TOTE.

O observațiune astronomică a stelei Venus.

Intr'unul din orașele noastre, unde se află o universitate și unde din întâmplare se află și un turnu de observațiune astronomică, — s'a întâmplat lucrul despre care se istorisesc mai jos. E vorba, că un profesor de astronomia dela numita universitate — astrologu diligentu — sta séra totu mereu lipit cu ochii de ochianu, făcendu astfel studii și desfătându-se în noianul fericit al boltelor ceresce. — Lucrul acesta îl făcea regulat și ceticu cu o diligență neobosită turnul astronomicu, în fața căruia, peste drumu, se afla din întâmplare și un pensionu al unei maddame, carea avea internate vr'o 4—5 fețițe frumoșe. Domnul profesor se nișuia și doria multu să transplante și în elevii săi interesarea și plăcerea față de

studii și cercetările astronomice, îndemnându-i totuși mereu și serios să examineze stelele mult strălucitoare...

Intr-o seară însă, i-a succedat d-lui profesor să apuce pe un elev al său, care tocmai se plimbase și numai decătu... suie-te băiete în turnu la observațiune...

Peste vr'o dece minute d-lui profesor încep să se misce și apăsă totuși mai tare nasturele dela sticlă: „Na, acuma... bagă de seamă!... uită-te bine! Vezi... nu-i așa, că acuma e Venus tocmai în punctul său de mediu?”

Căsătorii în Italia.

De când există căsătoria civilă la Milan, nu s'a văditu nici o listă atât de mare de candidați și candidate la căsătorie.

Unu crocodil.

Locuitorii orașului Canajohario din New-York, sunt cu totul în spaimă, eră femeile și copii nici că mai cutéză să iasă din case, din cauza evasiunii unui crocodil enorm.

D. Arkell posedă în Canajohario în cartierul East Hill, o vilă admirabilă unde se duce în toate Duminecile și unde își are instalată o mică menagerie, ce face veselie copișilor din localitate.

Scirea dispariției crocodilului răspândindu-se cu grabă în totu orașul, produse o emoțiune din cele mai mari. Paznicul menageriei și vre o șapte optu omeni curagioși, armați cu puști se puseră în căutarea crocodilului; până acum însă nu i-au datu de urmă.

Zestre pe fuste.

O datină curioasă domnesce în Bretagna (Francia). La anumite sărbători domnișorele se îmbracă în fuste roșii pe margini cu dungii albe sau galbene.

Daru grandios.

Unu milioner din Chicago, John D. Rockefeller, care dăruise universității de acolo 600,000 dolari (à 2 fl.), i-au mai dăruitu universității unu șecut de unu milionu dolari.

RECTIFICARE. Alineatul al 5-lea din disertațiunea d-lui Dobrinu, publicată în numărul din Dumineca trecută, s'a tipăritu greșitu, rămânendu afară câteva cuvinte, schimbându-i-se astfel și înțelesul.

„Ca și în multe alte întreprinderi de ale noastre, reul zace în lipsa de interes pronunțat, seu mai bine distu, în interesul numai de jumătate. Căci multe idei nobile și proiecte salutare, când se dau mai înteu la lumina zilei, sunt acceptate în principiu cu urări însufleșite și cu entuziasm, ca mai târziu din totu marea însufleșire, — în cele mai multe casuri — se nu se alégă mai nimica. Onore însă excepțiilor!”

Calendarul săptămânii. Table with columns for Septembrie, Răpăcine, Sorele, and Călend. Gregorian/Julian.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 27 Septembrie. Negotulu în produse a fostu ceva mai viu în săptămâna acesta, totuși prețurile nu s'au pututu menține.

slab. Manufacturile încă au avutu trecere mai bunicică.

Timpu în cea mai mare parte a săptămânii a fostu senin și caldu, cătră sfirșitu s'a înoratu în parte, și pe unele locuri au cădutu ploii.

Cereale. Pe piețele externe a fostu numai puțină schimbare în prețuri. În B.-Pesta tendența grăului a fostu fermă totu săptămâna.

Secara s'a bucuratu de căutare forte viuă. Se căuta atatu de consumatori, cătu și de esportatori, și fiindu-că erau și oferte, s'au vëndutu cam 25,000 măji metrice.

Orzulu a fostu bine căutat, în piațu s'a arățatu puțin. Prețu urcatu. Mișcarea 10,000 măji metrice.

Porumb. Negotulu puțin și slabu Mișcare 6000 măji metrice.

Ovesu. Oferte puține, căutare bună. Mișcarea 3500 măji metrice.

Pastăiose. Căutare bună, prețurile s'au menținutu fermu. Notéză fasole mare albă 8-8.50 fl., linte 6-8 fl., mazere 9.50-10 fl., maculu 25 fl.

Coloniale. Asupra negotului de săptămâna nu se pôte dice ceva deosebitu. Zaharul, fermu. Notéză: rafinat 34-33.50 fl. tăiat 34 fl.

Seminta de inu, prima 11.50 fl.

Unsorea de porcū a scădutu în prețu. S'a vëndutu de orașu cu 52.75-53 fl. cu butoiu, cu 50.50-50.75 fără butoiu.

In pei uscate a fostu negotu viu. Cumpărătorii multișori, de asemenea au fostu și comande în scrisu. Prețurile s'au urcatu în urmarea acesta.

Pei. Oferte puține, cele prezentate s'au vëndutu cu prețuri bune, de oi sârbesci cu 112-115 fl. pr. 102 bucăți, de Macedonia cu 68-69, 100 klgr.

Pei lucrate. Negotulu mai bunu, nu doră că ar fi prețuri urcate, der căutarea a fostu bună.

Tergulu de vite din B.-Pestu. La 2 Octomvre au intratu 3332 capete, anume: 704 boi ung., 1697 sârbesci, 649 vaci ung., 61 bivoli, 101 tauri, altele 120. Prețurile au fostu: boi grași 27-30 fl., slabu 24-26.50 fl., de mijlocu 22-23 fl., sârbesci 20-27 fl., vaci de Helveția 23-27 fl., unguresci 20-23 fl., bivoli 17-20 fl., taurii 20-28 fl. — maja metr. vien. — Oi s'au vëndutu slabe 8.50-11 fl., mai grase 13-16 fl. părechia, tăiate 28-34 cr. pr. kilo — viței vii 36-42 cr. prima, 43-46 cruceri kilogramul.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 28 Sept. n. starea rimătorilor a fostu de 153.547 capete, la 27 Sept. au intratu 814 capete și au eșitu 2255 rămânendu la 29 Sept. unu număr de 156.478 capete. — Se notéză: marfa unguressă veche, grea dela 43 cr. până la 44 cr. marfa unguressă tineră dela 44 cr. până la 46 cr., de mijlocu dela 45 1/2 cr. până la 46 cr. — ușoră dela 47 cr. până la 48 cr. — Marfa țerănescă grea dela — până la — cr. — de mijlocu dela 44 cr. până la 45 1/2 cr. ușoră dela 46 cr. până la 47 cr. — Marfa de România de Bákony grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. ransio dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci dela — cr. până la — cr. Marfa sârbescă grea dela 44-44 1/2 cr. transito, mijloci grea dela 44-44 1/2 cr. transito, ușoră dela 45-46 cr. Porci îngrășați de unu anu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Cursulu pieței B. Pesta. Table with columns for Bancnote românesce, Argintu românesc, Napoleon-d'ori, Lire turcesce, Imperial, Galbeni, Seris. f. onc., Ruble rusesce, Mărci germane.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 1 Oct. n 1890

Table with columns for Săminte, Calitatea per Hect., Prețulu per 100 chilgr., and various grain types like Grâu Bănățenesc, Grâu de Tisa, etc.

Bursa din Bucuresci din 2 Oct.

Table with columns for Valori, %/o, and Secumput, listing various financial instruments and their values.

Cursulu la bursa de Viena

Table with columns for Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate, and various exchange rates.

Schwarze, weiße und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual.) — verjendet robent- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

O institutoră licențiată pentru
Grădina de copii
(germană)

voesce a se ocupa în orele libere cu instruirea din această ramură a copiilor unei, séu mai multor familii, și adevă în casele resp. familii, ori în locuința sa proprie la orice timp din zi.

Informațiunile se pot lua **Strada Orfanilor No. 33 (nou)** (Strada Scheelleră).

In allen Trafiken und Galanterie-Geschäften.

General-Depot: OTTO KANTZ & CO., WIEN.

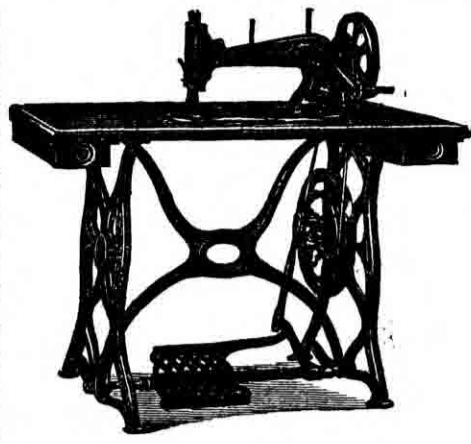
332,26-18

Invențiune prețioasă!
„CANNABINAE.“

(Trypium). Distinsă! Efectul ei vindecător radical și sigur este recunoscut atât în patriă, cât și în străinătate. Contra bălelor uretrei, a sculamentelor ori-cât de învechite, greutăților de urinare, poluțiilor și contra bălelor secundare ori-cât de rezistente, se pte folosi cu succes. Cu prescriere medicală de folosire în toate limbile. Prețul unui flacon mic de „Cannabinae“ este 2 fl. 50 cr. O doză 5 fl. Injecțiune 50 cr

[Pe séma femeilor preparate separate contra pôlei albe spre folosire internă și esternă].— Se pte comanda cu rambursă poștală dela proprietarul preparatorilor
Andrei Zăgonyi-Széles, farmacist în Geacagi (Algyógy, baie în Transilvania).

In Budapesta se capătă la Iosif Török, farmacist, Király-utca 12, în drogueria ereșilor Kochmeister, Nagykorona-utca 82 și în drogueria lui Neruda Nándor, Hatvani-utca 9. 423,20-8

Primul depositu
de
Mașine de cusut

cu atelierul séu propriu pentru reparatură ală lui

OTTO VETZEL

mecanicu
în Brașov
Strada Michailu Weiss No. 30.

Recomandă onor. publicu stabilimentul séu bogat sortat cu mașine de cusut pentru familii și meseriași.

Fiind eu insumi specialist și studiind îndestul meseria mea pe la cele mai însemnate fabrici ale Germaniei, nu potú avé decât numai unú fabricatú fórte solidú, d. e.

Orig. renumitului Seidel & Nanmann.
„ Universalului Kaiser. „
Wheeler & Wilson.
Patent Circular Elastic-Mașine de cusut ș. a.
Se garantéză în scris pe 5 ani pentru ori și care mașină.

Mai departe am totdeuna unú depositu asortatú de obiecte din care se compune mașina și tóte reparaturele se factú prompt și în modulú celú mai solidú.

Se potú cumpéra mașine și pe rate.
Mașine vechi se iau în schimbú.

Avisu d-loru abonați!

Rugám pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sé binevoiască a scrie pe cuponulú mandatului postalú și numerii de pe fășia subcare au primitú điarulú nostru până acuma.

Numere singuraticé din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potú cumpéra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statú r. u. valabilú din 1 Iunie 1890.

Budapesta-Predealu				Predealu-Budapesta				B.-Pesta-Aradu-Telusu				Telusu-Aradu-B.-Pesta				Copșa-micã-Sibiu									
Trenu accelerațu.	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone	Trenu accelerațu.	Trenu de pers. sone								
Viena	8.25	8.—	10.50	Bucuresci	7.55	4.45	Viena	8.—	10.50	3.25	Telusu	12.59	4.51	Copșa-micã	4.05	10.47	7.10								
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10	Predealu	1.08	4.10	9.12	Budapesta	2.—	8.15	9.40	Alba-Iulia	1.39	5.27	Șeica mare	4.35	11.17	7.43						
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28	Timișu	1.37	4.50	9.41	Szolnok	4.20	11.18	1.02	Vintulu de josu	1.56	5.44	Lómneșu	5.16	11.58	8.27						
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58	Brașov	2.13	5.50	10.17	Aradu	8.10	3.50	5.27	Șibotu	2.23	6.06	Ocna	5.47	12.29	8.59						
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51	Feldióra	2.43	4.—	10.32	Aradu	2.20	4.10	5.50	Orăștia	2.49	6.28	Sibiu-Copșa-micã									
Mező-Telegd	2.32	7.11	3.09	2.06	Apata	3.12	4.44	11.04	Glogovațu	2.34	4.22	6.02	Simeria (Piski)	3.37	7.10	Sibiu	7.35	4.34	9.50						
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40	Augustinú	3.32	5.20	11.30	Györök	3.05	4.46	6.23	Deva	3.53	7.26	Ocna	8.02	4.58	10.14						
Bratca	4.26	9.05	4.54	4.03	Homorodu	3.47	5.47	11.51	Paulișu	3.23	5.16	6.52	Ilia	4.48	8.10	10.40									
Bucia	4.58	9.35	5.14	4.25	Sighișóra	4.20	6.35	12.27	Radna-Lipova	3.39	5.38	7.17	Gurasada	4.43	8.21	11.10									
Ciucia	5.49	10.35	5.40	4.51	Elisabetopole	5.25	8.12	1.35	Conop	5.53	7.33	8.21	Zamú	5.21	8.48	11.35									
Huedin	6.02	10.35	6.22	5.32	Mediașu	6.12	9.29	1.59	Soborșinú	6.15	8.20	9.17	Bérsava	6.46	9.54	Cucerdea-Oșorheiu									
Stana	6.27	11.23	6.38	5.49	Copșa micã	6.33	10.10	2.32	Zamú	7.22	9.16	10.09	Conopu	7.02	10.09	Reghinulú săsescú									
Aghiriș	6.48	11.02	6.59	6.11	Blaișu	6.46	10.32	2.59	Gurasad.	7.22	9.16	10.38	Radna-Lipova	7.36	10.38	Cucerdea	2.55	8.20	2.56						
Ghîrbău	5.49	11.02	7.11	6.28	Crăciunelú	6.48	10.42	3.13	Ilia	7.38	9.32	10.51	Paulișu	7.54	9.51	Cheța	3.25	8.50	3.29						
Nădășel	6.02	10.35	7.24	6.44	Micásasa	7.22	11.37	3.18	Branicica	8.14	10.18	11.03	Györök	8.14	10.18	Ludoșu	3.46	9.11	4.06						
Ciugiu	6.12	11.02	7.54	8.30	Blaișu	7.51	11.52	3.33	Deva	8.43	10.44	11.27	Glogovațu	8.43	10.44	M.-Bogata	3.56	9.20	4.15						
Apahida	6.27	11.23	8.11	8.55	Crăciunelú	7.51	12.23	3.38	Simeria (Piski)	9.12	11.14	11.88	Aradu	9.34	11.39	Iernutú	4.33	9.57	4.54						
Ghîrș	7.31	12.42	9.18	10.81	Telusu	7.54	1.23	4.36	Orăștia	9.34	11.39	12.10	Șibotu	9.56	12.05	Sânpaulú	4.48	10.12	5.10						
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19	Aidú	8.15	1.50	5.06	Vintulu de josu	10.17	12.26	12.58	Szolnok	11.51	2.25	4.47	Budapesta	1.55	5.50	7.45					
Uióra	8.21	1.55	10.22	12.02	Vintulu de susu	8.45	2.20	5.24	Alba-Iulia	10.44	12.58	12.58	Viena	7.20	1.40	6.05	Mirașteu	5.11	10.35	5.34					
Vintulu de susu	8.37	2.14	10.39	12.26	Aidú	8.45	2.20	5.24	Telusu	10.44	12.58	12.58	Oșorheiu	5.30	10.54	5.35									
Aidú	8.37	2.14	10.39	12.26	Uióra	9.16	3.33	6.42	Simeria (Piski)-Petroșeni	Petroșeni-Simeria (Piski)				Oșorheiu	5.50	4.58	Reghinulú săs.								
Telusu	8.42	2.24	10.57	1.18	Apahida	10.36	5.23	7.52	Simeria	7.17	11.28	3.50	Petroșeni	6.05	10.42	4.03	Reghinulú săs.	7.25	7.—	Reghinulú săsescú-Oșorheiu-Cucerdea					
Crăciunelú	9.14	3.02	11.20	1.54	Clușiu	10.48	6.05	8.10	Streiu	7.54	12.12	4.32	Banița	6.45	11.23	4.49	Cucerdea	2.55	8.20	2.56					
Blaișu	9.49	3.38	12.04	2.49	Nădășelú	10.07	6.26	8.50	Hățegu	8.45	1.08	5.20	Crivadia	7.26	11.57	5.24	Cheța	3.25	8.50	3.29					
Micásasa	10.07	3.48	12.23	3.23	Ghîrbău	10.80	6.42	9.05	Pui	9.39	2.03	6.15	Pui	8.07	12.33	6.04	Ludoșu	3.46	9.11	4.06					
Copșa micã	10.80	1.08	4.27	2.49	Aghireșu	11.06	6.58	6.11	Crivadia	10.37	2.51	7.03	Hățegu	8.51	1.19	6.43	M.-Bogata	3.56	9.20	4.15					
Mediașu	11.22	2.06	6.03	3.46	Stana	12.01	7.24	9.43	Banița	11.26	3.30	7.43	Streiu	9.41	2.09	7.25	Iernutú	4.33	9.57	4.54					
Elisabetopole	12.37	3.20	7.51	5.39	B. Huedin	12.31	8.27	10.41	Petroșeni	12.—	4.02	8.15	Simeria	10.20	2.47	8.—	Sânpaulú	4.48	10.12	5.10					
Sighișóra	1.26	4.19	9.10	10.31	Ciucia	1.10	9.23	7.51	Aradu-Timișóra				Timișóra-Aradu				Sânpaulú	5.11	10.35	5.34					
Hașfalău	1.47	4.44	9.44	10.31	Bucia	1.36	10.04	8.17	Aradu	6.18	4.18	5.10	Timișóra	6.30	1.10	1.10	Oșorheiu	5.30	10.54	5.35					
Homoroda	2.23	5.20	10.31	10.31	Bratca	2.01	10.41	8.42	Aradulú nou	6.40	4.40	5.10	Mercizifalva	7.23	1.59	1.59	Reghinulú săs.	7.25	7.—	Reghinulú săsescú-Oșorheiu-Cucerdea					
Augustinú	2.33	5.30	10.31	10.31	Rév	2.08	11.06	8.47	Németh-Ságh	7.05	5.05	5.10	Orzifalva	7.49	2.19	2.19	Cucerdea	2.55	8.20	2.56					
Apata	3.15	6.14	11.23	12.08	Mező-Telegd	3.31	1.19	10.09	Vinga	7.33	5.33	5.40	Vinga	8.16	2.46	2.46	Cheța	3.25	8.50	3.29					
Feldióra	3.47	6.45	12.08	12.08	Oradea-mare	5.11	3.31	11.51	Orczifalva	7.56	5.50	5.50	Németh-Ságh	8.37	3.03	3.03	Ludoșu	3.46	9.11	4.06					
Brașov	9.30	11.35	11.35	11.35	P. Ladány	7.15	6.35	1.55	Mercizifalva	8.14	6.06	6.06	Aradulú nou	9.09	3.41	3.41	M.-Bogata	3.56	9.20	4.15					
Timișu	8.40	6.50	2.25	10.40	Szolnok	8.40	6.50	2.25	Timișóra	9.04	6.50	6.50	Simeria	9.25	3.55	3.55	Iernutú	4.33	9.57	4.54					
Predealu	1.40	3.—	7.20	6.05	Budapesta	1.40	3.—	7.20	Ghîrșu-Turda				Turda-Ghîrșu				Simeria (Piski)	4.—	4.21	4.21					
Bucuresci	1.40	3.—	7.20	6.05	Viena	1.40	3.—	7.20	Ghîrșu	7.40	10.50	3.56	9.30	Turda	6.05	9.40	2.40	8.20	Cerna	4.21	4.21	4.21			
Murășu-Ludoșu-Bistrița				Bistrița-Murășu-Ludoșu				Bistrița-Murășu-Ludoșu				Sighișóra-Odorheiu				Odorheiu-Sighișóra				Uniedóra	4.50	4.50	Unied.-Simeria (Piski).		
Murășu-Ludoșu	4.—	4.—	4.—	4.—	Bistrița	4.—	4.—	4.—	Sighișóra	6.—	11.25	11.25	11.25	Odorheiu	8.40	2.45	2.45	Uniedóra	9.25	9.25	9.25	Simeria	10.10	10.10	10.10
Tagu-Budatelecu	6.48	6.48	6.48	6.48	Tagu-Budatelecu	6.48	6.48	6.48	Odorheiu	7.49	1.50	1.50	1.50	Sighișóra	10.52	5.28	5.28	Cerna	9.51	9.51	9.51	Simeria	10.10	10.10	10.10
Bistrița	9.59	9.59	9.59	9.59	Murășu-Ludoșu	9.59	9.59	9.59	Nota: Numerii încuadrați cu linii gróse însemnáză órele de nópte.								Simeria	10.10	10.10	10.10					